

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

משרד המשפטים

דוח פעילות לשנת 2025

ירושלים

אב תשפ"ו | אוגוסט 2026

תוכן עניינים

4	דבר שר המשפטים
5	דבר המנכ"ל
6	דבר הנציב
8	תקציר
11	פרק 1: נתונים מרכזיים לשנת 2025
11	1.1 נתונים מספריים מרכזיים לשנת 2025
11	1.2 הישגים מרכזיים בשנת 2025
12	פרק 2: אודות הנציבות
12	2.1 רקע כללי
12	2.2 החוק והאמנה
13	2.3 הנציבות כרגולטור
13	2.4 אפיקי הפעילות המרכזיים
15	2.5 נתוני אנשים עם מוגבלות בישראל
16	2.6 מבנה הנציבות
16	2.7 הוועדה המייעצת
17	2.8 שיתוף הציבור
18	פרק 3: פניות ציבור לדוגמה
20	פרק 4: קידום חקיקה ומדיניות
20	4.1 רקע כללי
20	4.2 תכנית אב לאומית לשילוב אנשים עם מוגבלות
20	4.3 קידום תקנות והסדרים רגולטוריים
21	4.4 הסדרת תעסוקה מוגנת ותעסוקת משתקמים
22	4.5 ליווי חקיקה בתחום שילוב בקהילה
22	4.6 הצעות חוק
23	4.7 דיוני ועדות הכנסת
24	פרק 5: לשכת הנציב
24	5.1 תחום הפרויקטים
24	5.2 פעילות בזירה הבינלאומית
25	5.3 מחקר ונתונים
26	פרק 6: המחלקה המשפטית
26	6.1 אודות המחלקה
26	6.2 תחום התביעות
27	6.3 הישגים בולטים בתחום התביעות

28.....	פרק 7: אכיפה מנהלית
28.....	7.1 רקע כללי
28.....	7.2 פעולות אכיפה מנהלית בשנת 2025
29.....	פרק 8: מחלקת נגישות
29.....	8.1 אודות המחלקה
29.....	8.2 פעילות המחלקה בשנת 2025
30.....	8.3 פיקוחי נגישות לפי תחום
31.....	8.4 הליכים פליליים לפי סעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
31.....	8.5 מבצע מוניות
31.....	8.6 מבצע אכיפה באולמות אירועים באור יהודה
32.....	פרק 9: מחלקת שילוב בקהילה
32.....	9.1 אודות המחלקה
32.....	9.2 פעילויות מרכזיות בתחום התעסוקה בשנת 2025
34.....	9.3 פעילויות מרכזיות בתחום החינוך בשנת 2025
34.....	9.4 פעילויות מרכזיות בתחום החיים בקהילה בשנת 2025
35.....	פרק 10: מחלקת שירות לאזרח
35.....	10.1 אודות המחלקה
36.....	10.2 נתונים לשנת 2025
37.....	פרק 11: מחלקת תקשורת, הסברה, הדרכה וניו-מדיה
37.....	11.1 אודות המחלקה
37.....	11.2 פעילות תקשורתית - פרסומים בתקשורת
38.....	11.3 פעילות ברשתות החברתיות ובניו-מדיה בשנת 2025
39.....	11.4 פעילות הדרכה, הכשרה וכנסים
41.....	11.5 פעולות הסברה יזומות ושיתופי פעולה
42.....	דרכי פנייה לנציבות

דבר שר המשפטים

אני מברך על פרסום דוח הפעילות של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לשנת 2025. הדוח מביא לידי ביטוי את מחויבותה של מדינת ישראל לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.

ההכרה בכבוד האדם, בחירותו ובזכותו להשתתף באופן מלא ושוויוני בחברה ניצבת בליבת ערכיה של מדינת ישראל ושל מערכת המשפט. אנשים עם מוגבלות זכאים לממש את זכויותיהם בכל תחומי החיים: בשירות הציבורי, בתעסוקה, בחינוך, בקהילה ובמרחב הציבורי – ללא הפליה וללא חסמים.

לנציבות תפקיד מרכזי בהבטחת יישומו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. הנתונים המובאים בדוח מלמדים על היקף הפעילות: מספר שיא של כ-9,000 פניות ציבור, לצד קיצור משמעותי במשך הטיפול בהן; מאות תיקי פיקוח; הרחבת השימוש בכלי האכיפה המנהלית; וקידום הליכים משפטיים שהביאו לפיצויים משמעותיים בגין הפרת זכויות.

אני מייחס חשיבות רבה גם לפעילות הנציבות לקידום השתלבותם של אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה. העלייה בשיעור הגופים הציבוריים והרשויות המקומיות העומדים ביעד הייצוג ההולם, לצד הרחבת החובה לחברות ממשלתיות גדולות, היא התקדמות מבורכת.

אני מבקש להודות לנציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, מר דן רשל, לעובדות ולעובדי הנציבות, לחברות ולחברי הוועדה המייעצת ולהנהלת משרד המשפטים על עבודתם המסורה והחשובה.

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

יריב לוין

דבר המנכ"ל

אני מתכבד לברך על פרסום דוח הפעילות של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לשנת 2025. לנציבות תפקיד חשוב במימוש מחויבותה של מדינת ישראל לשוויון, לכבוד האדם ולהגנה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.

דוח שנתי זה מציג נתונים ופרטים על אודות פעילות הנציבות ומאפשר לעמוד על עשייה ענפה ומגוונת, המשלבת קידום מדיניות וחקיקה, פיקוח ואכיפה, ליטיגציה, טיפול בפניות הציבור, מחקר, והדרכה והסברה.

במהלך השנה החולפת המשיכה הנציבות לבסס את מעמדה כרגולטור וכגוף שירות ואכיפה. בין הישגי הנציבות ניתן למנות קידום מענים נגישים ומותאמים יותר למצבי חירום; התקדמות משמעותית בייצוג ההולם בשירות הציבורי, לרבות הרחבת חובת הייצוג ההולם גם לחברות ממשלתיות גדולות; קיצור משך הטיפול הממוצע בפניות ציבור; והמשך ייצוגה של מדינת ישראל בזירה הבין-לאומית.

אני מבקש להודות לנציב, מר דן רשל, לעובדות ולעובדי הנציבות, לחברות ולחברי הוועדה המייעצת ולכל השותפים לעשייה. אני מאחל לנציבות הצלחה רבה בהמשך פעילותה ובמילוי המשימות החשובות המוטלות בפניה.

מנכ"ל משרד המשפטים

איתמר דוננפלד

דבר הנציב

אני מתכבד להציג את דוח הפעילות של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לשנת 2025 – שנה נוספת שבה נדרשה הנציבות לפעול במציאות לאומית מורכבת, משתנה ורבת אתגרים.

שנת 2025 עמדה בצל המשך מלחמת "חרבות ברזל" ומבצע "עם כלביא". תקופות חירום מעמידות במבחן לא רק את תפקודן של מערכות המדינה, אלא גם את מחויבותה של החברה לזכויות אדם ולשוויון. עבור אנשים עם מוגבלות, שירות שאינו נגיש, התרעה שאינה מותאמת או היעדר אפשרות להגיע למרחב מוגן עלולים להפוך חסם שבשגרה הוא חמור – לסיכון ממשי בשעת חירום. משום כך פעלה הנציבות במהלך השנה לקידום פתרונות בתחומי המיגון, ההתרעה, הפינוי והסיוע הקהילתי. עבודה זו תרמה לגיבוש התקנות בעניין אספקת צרכים קיומיים וחיוניים לאנשים עם מוגבלות בשעת חירום, שאושרו לאחר תום שנת הדיווח, ביולי 2026, ומעבירות חלק מהותי מן ההיערכות בתחום זה ממשור של רצון טוב למערך מחייב, סדור ובר אכיפה.

לצד ההתמודדות עם צורכי החירום, המשיכה הנציבות לפעול בכל חזיתות העשייה הנדרשות לשם הגנה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות וקידום השתתפותם המלאה והשוויונית בחברה. פעילות זו נשענת על תפיסה ברורה: שוויון, נגישות, אוטונומיה וחיים עצמאיים אינם הטבה ואינם מעשה של חסד. אלה זכויות יסוד המעוגנות בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ובאמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות, והן מחייבות פעולה ממשלתית עקבית, מתואמת ואפקטיבית.

הנתונים המובאים בדוח משקפים את היקפה ועוצמתה של עשייה זו. בשנת 2025 התקבל בנציבות מספר שיא של 8,896 פניות ציבור. למרות עלייה של כ-15.7% במספר הפניות, קוצר משך הטיפול הממוצע מ-39 ל-25 ימים. עבורנו, אין מדובר רק במדד תפעולי: מאחורי כל פנייה עומדים אדם, משפחה או קהילה המבקשים לממש זכות, להסיר חסם או לקבל מענה. השיפור במשך הטיפול מבטא את מחויבותנו להיות גוף ציבורי מקצועי, נגיש, קשוב ואפקטיבי.

השנה סימנה גם התבססות נוספת של הנציבות כרגולטור וכגוף אכיפה משמעותי. הנציבות טיפלה ב-393 תיקי פיקוח, הרחיבה את השימוש בכלי האכיפה המנהלית, הטילה עיצומים כספיים וקידמה הליכים משפטיים שהובילו לפיצויים משמעותיים בגין הפרת זכויות. המסר העולה מפעילות זו חד וברור: הוראות הנגישות ואיסור ההפליה אינן המלצה, והפרתן נושאת עמה אחריות ממשית.

בתחום התעסוקה נמשכה מגמת השיפור בייצוגם של אנשים עם מוגבלות בגופים ציבוריים וברשויות המקומיות, והוחל ביישום חובת הייצוג ההולם גם בחברות ממשלתיות גדולות. לצד הפיקוח והאכיפה, קיימה הנציבות הליך שיתוף ציבור רחב, שבו השתתפו יותר מ-1,000 אנשים עם מוגבלות. שילוב זה – בין הקשבה לניסיון החיים של אנשים עם מוגבלות, גיבוש מדיניות מבוססת נתונים והפעלת סמכויות אכיפה – הוא תנאי לקידומו של שינוי מערכתי בר קיימא.

העשייה המפורטת בדוח רחבה ומגוונת, אך הדרך לשוויון מלא עדיין ארוכה. עלינו להשלים מערכי תקנות מרכזיים; לקדם תכנית לאומית ורב-שנתית לשילוב אנשים עם מוגבלות; להרחיב את אפשרויות החיים

העצמאיים בקהילה; לחזק את השילוב בחינוך ובשוק העבודה הפתוח; ולהבטיח כי השירותים הציבוריים יהיו נגישים ושוויוניים בשגרה ובחירום. הצלחה בתחומים אלה מחייבת שותפות עמוקה בין משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות, המגזר העסקי, ארגוני החברה האזרחית, אנשי המקצוע – ובראש ובראשונה אנשים עם מוגבלות עצמם.

אני מבקש להודות לעובדות ולעובדי הנציבות, הפועלים במסירות, במקצועיות ובתחושת שליחות; לחברות ולחברי הוועדה המייעצת; להנהלת משרד המשפטים; ולשותפינו הרבים בממשלה, בכנסת, בשלטון המקומי, בחברה האזרחית ובמגזר העסקי. תודה מיוחדת לאנשים עם מוגבלות ולבני משפחותיהם הפונים אלינו, משתפים אותנו בניסיונם ומסייעים לנו לזהות את הפערים ולפעול לתיקונם.

דוח זה אינו רק סיכום של פעילות השנה החולפת. הוא משקף מחויבות להמשיך לפעול בנחישות, באחריות ובכל הכלים העומדים לרשותנו, עד ששוויון זכויות, נגישות והשתתפות מלאה יהיו מציאות חיים עבור כל אדם עם מוגבלות בישראל.

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

דן רשל

תקציר

דוח זה מציג את פעילות נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בשנת 2025. הנציבות היא הגוף הממלכתי המופקד על קידומו ואכיפתו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, שתכליתו היא הגנה על כבודם וחירותם של אנשים עם מוגבלות והבטחת השתתפותם השוויונית והפעילה בחברה. הדוח מוגש לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת בהתאם לחובות הדיווח הקבועות בסעיפים 19מז ו-19 לחוק, וסוקר את מכלול תחומי העשייה של היחידה: חקיקה ומדיניות, פיקוח ואכיפה, תעסוקה, חינוך, חיים בקהילה, טיפול בפניות הציבור, הדרכה והסברה. תקציר זה מרכז את עיקרי הפעילות של היחידה בשנת 2025.

שנת 2025 עמדה בצל המשך מלחמת "חרבות ברזל", מבצע "עם כלביא" והשלכותיהם, שניכרו בקרב אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות ובהיקף הפניות לנציבות. נכון לשנת 2024, היו מוכרים בישראל כ-1.32 מיליון אנשים עם מוגבלות - כ-13.1% מהאוכלוסייה - לאחר עלייה של 13.5% לעומת שנת 2023, המיוחסת בחלקה להשפעות המלחמה. על רקע זה, בשנת 2025 הגיע מספר הפניות לנציבות לשיא של 8,896 - עלייה של 15.7% לעומת השנה הקודמת. כמענה למציאות זו, מיקדה הנציבות חלק מרכזי מפעילותה בשנת 2025 בהבטחת ביטחונם של אנשים עם מוגבלות ובקידום פתרונות מיגון, התרעה וסיוע המותאמים לצורכיהם בשעת חירום. במקביל, המשיכה הנציבות בפעילותה השוטפת לקידום והגנה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בשגרה - בקבלת שירותים, בתעסוקה, בקהילה ובתחומי חיים רבים נוספים.

הישגים מרכזיים

היערכות נגישה ומותאמת יותר למצבי חירום - במהלך שנת 2025 קידמה הנציבות, על בסיס לקחי המלחמה, את גיבוש התקנות בעניין אספקת צרכים קיומיים וחיוניים לאנשים עם מוגבלות בשעת חירום. עבודת המטה הבשילה לאישור התקנות בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ב-7 ביולי 2026. התקנות כוללות, בין היתר, הוראות בדבר הנגשת מיגוניות; מסירת מידע ואותות התרעה באופן נגיש, לרבות אמצעי התרעה חלופיים לאנשים עם מוגבלות שמיעה; והקמת מערך של תומכים קהילתיים ברשויות המקומיות. במקביל, מסקנות הפורום הבין מגזרי שהובילה הנציבות בנושא ילדים עם מוגבלות בשעת חירום תורגמו למענים מעשיים ויושמו במהלך מבצע "עם כלביא".

אכיפה אפקטיבית ופיצוי משמעותי בגין הפרת זכויות - פסקי דין והסדרי פשרה בתיקים שקידמה הנציבות בשנת 2025 הביאו לחיוב בפיצויים בסכומים שנעו בין 100,000 ל-145,000 ש"ח בגין הפרות נגישות והפליה. בתיק נוסף הוטל גם חיוב אישי על נושאת משרה. לצד זאת, הפעילה הנציבות את סמכות האכיפה המנהלית והטילה ארבעה עיצומים כספיים, בסכום כולל של 176,352 ₪ על רשויות מקומיות - בעיקר בשל הפרות של חובות הנגישות במוסדות חינוך.

התקדמות משמעותית בייצוג ההולם בשירות הציבורי - שיעור הגופים הציבוריים הגדולים העומדים ביעד שלפיו לפחות 5% מעובדיהם יהיו אנשים עם מוגבלות משמעותית עלה מ-60% בשנת 2021 ל-81% בשנת 2025. בקרב הרשויות המקומיות נרשמה עלייה חדה אף יותר: מ-61% ל-88%. באפריל 2025 הורחבה חובת הייצוג ההולם גם לחברות ממשלתיות גדולות. במקביל, יותר מ-1,000 אנשים עם מוגבלות השתתפו בהליך

שיתוף ציבור נרחב למיפוי החסמים בתחום התעסוקה. ממצאי ההליך ישמשו בסיס לגיבוש ולקידום צעדי המדיניות הבאים של הנציבות בתחום.

מספר שיא של פניות – לצד קיצור ניכר במשך הטיפול – בשנת 2025 טיפלה הנציבות ב-8,896 פניות ציבור – המספר הגבוה ביותר שנרשם עד כה. חרף היקף הפניות, משך הטיפול הממוצע התקצר מ-39 ימים בשנת 2024 ל-25 ימים בשנת 2025 – שיפור של כ-36%. במהלך השנה נסגרו 90.6% מהפניות.

שינויים מערכתיים

עיגון חובות הנגישות בשעת חירום בדין מחייב – התקנות בעניין אספקת צרכים קיומיים וחיוניים לאנשים עם מוגבלות בשעת חירום מעגנות לראשונה חובות רוחב המוטלות על משרדי הממשלה ועל הרשויות המקומיות. בין היתר, הן קובעות את אחריות משרד הביטחון להעמדת אמצעי התרעה חלופי לאנשים עם מוגבלות שמיעה וליצירת מנגנון לאיגום משאבים לשם פינוי אנשים עם מוגבלות במקרים שבהם אין בנמצא מיגון מתאים. בכך הועברה ההיערכות הנגישה לשעת חירום מן המישור הוולונטרי למערך מחייב, סדור ובר אכיפה.

יצירת תמריץ מבני לקידום הייצוג ההולם – לצד הרחבת חובת הייצוג ההולם לחברות ממשלתיות גדולות, הוטמע, בעקבות פעילות הנציבות, שינוי במדד ההון האנושי של משרד הפנים: רשות מקומית ששיעור העובדים עם מוגבלות המועסקים בה נמוך מ-3.5% לא תהיה זכאית לניקוד ברכיב הרלוונטי. כך הפך קידום הייצוג ההולם מנושא המטופל בעיקר באמצעות פיקוח ואכיפה פרטניים גם למדד קבוע בהערכת ביצועיהן של הרשויות המקומיות ולתמריץ ארגוני לשיפור מתמשך.

הרחבת השימוש באכיפה המנהלית – בשנת 2025 הורחבה התשתית להפעלת האכיפה המנהלית של חובות הנגישות: 20 תיקים הוכנו להמשך הליכי אכיפה מנהלית, וב-44 תיקים נוספים החל טיפול ראשוני. הרחבת היקף הטיפול נועדה לייעל את הליך האכיפה ולקצר את פרק הזמן שבין איתור הפרה לבין נקיטת אמצעים לתיקונה.

אתגרים ויעדים להמשך

השלמת המעטפת הרגולטורית בתחום הנגישות – מספר מערכי תקנות מרכזיים טרם הושלמו, ובהם תקנות בדבר נגישות שירותי בריאות, תקנות נגישות המרחב הציבורי העירוני ("תקנות דרכים") ותיקון תקנות נגישות שירותי התעופה. התקנתם מצויה באחריותם של משרדי ממשלה שונים, והנציבות תמשיך לפעול מולם לקידום הליכי החקיקה ולהשלמתם. במקביל, הנציבות תמשיך לקדם את תיקון תקנות הנגישות לאירועי תרבות וספורט ותפעל להעברתו להליכי היועצות ואישור.

גיבוש תכנית לאומית לשילוב אנשים עם מוגבלות בישראל – בהמשך להתחייבות שניתנה בפני ועדת האו"ם לזכויות אנשים עם מוגבלות, פעלה הנציבות בשנת 2025 לקידום הקמתה של ועדה ציבורית, שתפקידה לגבש המלצות ותשתית לתכנית לאומית, רוחבית וארוכת טווח לשילוב אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים. השלמת המהלך – מהקמת הוועדה וגיבוש המלצותיה ועד לתרגומן לתכנית אב ממשלתית רחבת היקף – תמשיך להוות יעד אסטרטגי מרכזי של הנציבות בשנים הקרובות.

הטמעת חובת הייצוג ההולם בחברות הממשלתיות – החובה, שהוחלה באפריל 2025 גם על חברות ממשלתיות גדולות, מצויה בשלביה הראשונים של ההטמעה. נתוני הבסיס מצביעים על מגמת שיפור: שיעור החברות הגדולות שעמדו ביעד עלה מ־38% בשנת 2024 ל־52% בשנת 2025. במהלך שנת 2025 התמקדה הנציבות בידוע החברות, בהדרכתן ובהיערכותן לעמידה ביעד הביניים של 3.5%, לצד המשך הפיקוח והאכיפה כלפי גופים ציבוריים שאינם עומדים בחובת הייצוג ההולם.

פרק 1: נתונים מרכזיים לשנת 2025

1.1 נתונים מספריים מרכזיים לשנת 2025

1.2 הישגים מרכזיים בשנת 2025

קיצור זמני טיפול ב-36%	זמן הטיפול הממוצע בפנייה ירד מ-39 ל-25 ימי טיפול, לצד עלייה של 15.7% בכמות הפניות.
ביסוס כלי האכיפה המנהלית	נפתחו 20 תיקים חדשים והוטלו 4 עיצומים כספיים בסך כולל של 176,352 ש"ח. האכיפה המנהלית התבססה השנה ככלי מרכזי של הנציבות לאכיפת חובות נגישות וייצוג הולם בתעסוקה.
מגמת עלייה בפיצויים שנפסקו	עלייה עקבית ומשמעותית בכמות התביעות, וכן בסכומי הפיצוי שנפסקים בעקבות פגיעה בזכויות אנשים עם מוגבלות. השנה נפסקו כפיצויים לטובת אנשים עם מוגבלות סכומים בטווח של 100,000-145,000 ש"ח.
כנס שנתי	כנס בנושא מוגבלויות שקופות בהשתתפות כ-450 משתתפים, בהם בכירים מהמגזר הציבורי, העסקי והשלישי.

¹ נתון מצטבר של חשיפות בפייסבוק ובאינסטגרם וצפייות בטיקטוק, ללא ניכוי כפילויות בין פלטפורמות.

פרק 2: אודות הנציבות

2.1 רקע כללי

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים היא הגוף הממשלתי המופקד על קידום השוויון, הגנה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומניעת הפלייתם. הנציבות פועלת כדי להבטיח שאנשים עם מוגבלות יוכלו לחיות בכבוד ובעצמאות, להשתתף באופן מלא ושוויוני בכל תחומי החיים ולממש את זכויותיהם.

ביסוד פעילותה של הנציבות עומדת התפיסה כי הבטחת שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות היא חובה משפטית ומוסרית המוטלת על המדינה ועל החברה בכללותה – ולא מעשה של חסד או ביטוי לרצון טוב. תפיסה זו מנחה את כלל תחומי פעילותה של הנציבות: אכיפת הוראות הדין וחובות הנגישות; טיפול בפניות ומתן סיוע פרטני; קידום חקיקה ומדיניות; וכן הסברה והובלת שיח ציבורי לשינוי עמדות ולקידומה של חברה שוויונית ומכילה.

2.2 החוק והאמנה

החוק והקמת הנציבות – ביום 23 בפברואר 1998 נחקק חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, והוא נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 1999. החוק ביטא מפנה תפיסתי ומשפטי: מעבר מגישה של סעד שראתה במענים לאנשים עם מוגבלות בעיקר עניין של חסד ורווחה, לגישה של זכויות אדם, המעמידה במרכזה את זכותם לשוויון, לכבוד, לאוטונומיה ולהשתתפות מלאה ופעילה בכל תחומי החיים – ואת מחויבותה של החברה לאפשר את מימושן של זכויות אלה.

בנוסחו המקורי עיגן החוק, בין היתר, את איסור ההפליה בתעסוקה, את חובת ביצוען של התאמות הנדרשות לצורכי העובד, את החובה לפעול לקידום ייצוג הולם ואת החובה להנגיש את התחבורה הציבורית. החוק גם קבע את הקמתה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שהחלה לפעול באוגוסט 2000 מכוח סעיף 20 לחוק.

במהלך השנים הורחב החוק ונוספו לו נדבכים מרכזיים. בשנת 2005 נוסף פרק נגישות מקיף, שעיגן חובות הנגשה ואיסור הפליה במקומות ציבוריים ובשירותים ציבוריים; בשנת 2016 הורחבה והוסדרה חובת הייצוג ההולם בקרב מעסיקים ציבוריים גדולים; ובשנת 2022 נחקק תיקון מס' 23 לחוק, שעיקר הוראותיו בתחום האכיפה המנהלית נכנסו לתוקף בשנת 2023 והרחיבו באופן משמעותי את סמכויות הפיקוח והאכיפה של הנציבות.

אמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות – ב-13 בדצמבר 2006 אימצה העצרת הכללית של האו"ם את האמנה בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות (CRPD), שהיא המסגרת הבינלאומית המרכזית והמחייבת בתחום. נכון לאוגוסט 2026, 193 צדדים הצטרפו לאמנה.

האמנה מושתתת על שמונה עקרונות כלליים: כבוד האדם, אוטונומיה אישית ועצמאות; אי הפליה; השתתפות מלאה ומועילה בחברה והשתלבות בה; כבוד לשונות וקבלת אנשים עם מוגבלות כחלק מן המגוון האנושי; שוויון הזדמנויות; נגישות; שוויון בין גברים לנשים; וכן כיבוד יכולותיהם המתפתחות של ילדים עם מוגבלות וזכותם

לשמור על זהותם. האמנה אינה מסתפקת בהצהרה על עקרונות, אלא מחייבת את המדינות שהן צד לה לנקוט צעדים משפטיים, מנהליים ומעשיים למימוש הזכויות המעוגנות בה, בין היתר בתחומי התעסוקה, החינוך, הבריאות, הנגישות והחיים העצמאיים בקהילה.

ישראל אשררה את האמנה בספטמבר 2012. בהחלטת ממשלה מס' 5100 מיום 10 בספטמבר 2012 נקבע כי הנציבות תשמש גורם מרכז ומנגנון תיאום ליישום האמנה בישראל, וכן מסגרת עצמאית לקידומה, להגנה על הזכויות המעוגנות בה ולמעקב אחר יישומה. תפקיד זה מציב את האמנה, לצד חוק השוויון, בבסיס פעילותה של הנציבות ובמרכז מאמציה לקידום שינוי משפטי, ממשלתי וחברתי.

2.3 הנציבות כרגולטור

הנציבות היא הרגולטור הלאומי בתחום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובכלל זה בתחומי הנגישות, איסור ההפליה מחמת מוגבלות והייצוג ההולם בתעסוקה. הנציבות מפקחת על קיום הוראות הדין שבתחומי אחריותה בידי גופים ציבוריים ופרטיים, ומפעילה לשם כך כלי אכיפה אזרחיים, פליליים ומנהליים. פעילות זו כוללת, לפי העניין, ביצוע פיקוחים ובקורות, טיפול בתלונות, הוצאת צווים, ניהול חקירות, הגשת תביעות וכתבי אישום והטלת עיצומים כספיים.

לצד תפקידה באכיפת הדין, לנציבות מעמד סטטוטורי משמעותי בעיצוב האסדרה. בהוראות שונות של החוק נקבע כי תקנות מכוחו יותקנו לאחר התייעצות עם הנציבות, ובמקרים הרלוונטיים גם עם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות. מכוח הוראות אלה משמשת הנציבות שותפה מקצועית מרכזית בגיבושם של הסדרים בתחומים כגון נגישות מבנים ושירותים, תחבורה, בריאות, חינוך, דיור ומצבי חירום, גם כאשר הסמכות להתקין את התקנות נתונה לשרים ולמשרדי ממשלה אחרים.

הנציבות משמיעה את עמדתה המקצועית בהליכי חקיקה, בוועדות הכנסת ובהליכים משפטיים, ומקדמת יוזמות חקיקה, רגולציה ומדיניות. מכלול הסמכויות והכלים הללו מציב את הנציבות בצומת שבין אכיפה, אסדרה ועיצוב מדיניות, ומבסס את מעמדה כגורם ממשלתי מוביל בעיצוב המדיניות הנוגעת לזכויותיהם ולשילובם של אנשים עם מוגבלות – ולא כגוף אכיפה בלבד.

2.4 אפיקי הפעילות המרכזיים

אכיפה והליכים משפטיים – הנציבות מוסמכת להפעיל מגוון כלי אכיפה מנהליים, אזרחיים ופליליים לשם הגנה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות והבטחת קיומן של הוראות הדין. במסגרת זו היא מבצעת פיקוחים ובקורות, מנהלת חקירות, מוציאה צווי נגישות, מטילה עיצומים כספיים ונוקטת הליכים משפטיים בהתאם לסמכויותיה. הנציבות רשאית להגיש תביעות אזרחיות בשם הנציבות – בעניינו של אדם מסוים או לשם הגנה על האינטרס הציבורי – וכן בשם אדם עם מוגבלות מכוח ייפוי כוח. במקרים הקבועים בדין היא רשאית גם להגיש תובענות ייצוגיות, כתבי אישום ולנהל הליכים פליליים. נוסף על כך, הנציבות מציגה את עמדתה

המקצועית בהליכים משפטיים ובמקרים המתאימים משתתפת בגיבוש עמדת המדינה בסוגיות הנוגעות לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.

חקיקה ומדיניות – הנציבות יוזמת ומקדמת חקיקה ומדיניות הנוגעות לזכויותיהם ולהשתלבותם של אנשים עם מוגבלות, ומשתתפת בגיבוש הצעות חוק, תקנות והסדרים ממשלתיים. במסגרת זו היא מעניקה ייעוץ וחווה דעת משפטיות ומקצועיות למשרדי ממשלה, לוועדות הכנסת ולגופים ציבוריים, ומלווה הליכי חקיקה שיש להם השפעה ישירה או עקיפה על אנשים עם מוגבלות. פעילות זו משתרעת על מגוון רחב של תחומים, ובהם תעסוקה, קצבאות, חינוך, רווחה, בריאות, דיור, דיני בחירות וגישות מערכת המשפט.

קידום השתלבות וחיים עצמאיים בקהילה – הנציבות פועלת לקידום השתתפותם המלאה והשוויונית של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים, תוך התמקדות בשלושה תחומים מרכזיים: קידום השתלבותם בתעסוקה בשוק העבודה; גיבוש וקידום מדיניות לשילוב תלמידים עם מוגבלות במערכת החינוך הכללית וליווי הליכי חקיקה הנוגעים לזכויותיהם וקידום זכותם של אנשים עם מוגבלות לחיים עצמאיים בקהילה. במסגרת התחום האחרון מקיימת הנציבות ביקורים ובקורות במסגרות דיור חוץ ביתיות, במטרה לעמוד על תנאי חייהם של הדיירים, לבחון את השמירה על זכויותיהם ולקדם מענים המכבדים את רצונם, בחירתם והאוטונומיה שלהם.

שינוי עמדות, הסברה והדרכה – הנציבות פועלת להעמקת ההיכרות עם זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, לשינוי עמדות בציבור ולהטמעת תפיסה של זכויות אדם. פעילותה כוללת קמפיינים ציבוריים, פעילות שוטפת ברשתות החברתיות, כנסים מקצועיים, הרצאות והכשרות. הנציבות מקיימת הדרכות למורשי נגישות ולרכזי נגישות, למשפטנים ולאנשי מקצוע; מעניקה לעסקים ולנותני שירות מידע מעשי בדבר החובות המוטלות עליהם; ומקיימת פעילות להנגשת מידע על זכויות ועל דרכי מימושן לאנשים עם מוגבלות ולבני משפחותיהם. לצד הפעילות הכללית, הנציבות מפתחת מענים מותאמים לקהלים ולקבוצות אוכלוסייה שונות, ובהם החברה הערבית והחברה החרדית.

שירות לציבור ומענה פרטני – הנציבות מעניקה שירות לאנשים עם מוגבלות ולבני משפחותיהם, וכן למעסיקים, לנותני שירות ולגופים ציבוריים ופרטיים. המענה כולל מסירת מידע, הכוונה וייעוץ בנוגע לזכויות ולחובות הקבועות בדין, בירור פניות ותלונות ומתן סיוע מקצועי ומשפטי במקרים המתאימים. הפניות עוסקות, בין היתר, בנגישות, בהפליה, בתעסוקה, בחינוך, בשירותים ציבוריים ובמימוש זכויות בתחומי חיים נוספים.

שותפויות בין מגזריות ובין לאומיות – הנציבות מקדמת שיתופי פעולה עם משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, גופים ציבוריים, ארגוני אנשים עם מוגבלות וארגוני חברה אזרחית, מוסדות אקדמיים והמגזר העסקי. שותפויות אלה מאפשרות לגבש מדיניות רחבה, להטמיע את עקרונות השוויון והנגישות ולהוציא לפועל מהלכים משותפים. במישור הבינלאומי משמשת הנציבות גורם מקצועי מרכזי בייצוג פעילותה של מדינת ישראל בתחום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, משתתפת בדיוני האו"ם ובפורומים בינלאומיים ומפתחת שיתופי פעולה עם גופים מקבילים ועם ארגונים בינלאומיים.

2.5 נתוני אנשים עם מוגבלות בישראל

היקף האוכלוסייה – לפי מרשם אנשים עם מוגבלות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2024 הוכרו בידי מוסדות המדינה כ-1.32 מיליון אנשים עם מוגבלות – 13.1% מאוכלוסיית ישראל ועלייה של 13.5% לעומת שנת 2023, בה 11.54% מאוכלוסיית המדינה היו אנשים עם מוגבלות. העלייה נבעה, בין היתר, מגידול במספר מקבלי גמלאות הנכות, ובהם מקבלי גמלת סיעוד, נפגעי פעולות איבה (כתוצאה ממלחמת "חרבות ברזל") ומקבלי גמלת ילד נכה. יודגש כי המרשם מבוסס על הכרה רשמית של מוסדות המדינה או על קבלת שירותים וקצבאות, ולכן אינו מהווה אומדן מלא של כלל האנשים העונים להגדרה הרחבה של אדם עם מוגבלות.

מגוון המוגבלויות – אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות בישראל מגוונת וכוללת, בין היתר, אנשים עם מוגבלות פיזית, מוגבלות חושית – ובה לקויות שמיעה וראייה – מוגבלות נפשית, מוגבלות שכלית-התפתחותית ואנשים על הרצף האוטיסטי. היא כוללת גם אנשים עם מוגבלויות שאינן נראות לעין, כגון מחלות וכאבים כרוניים ולקויות למידה. נתוני המרשם לשנת 2023 מלמדים כי בקרב האנשים שסוג מוגבלותם היה ידוע, ל-36.8% היו שני סוגי מוגבלות או יותר.

גיל – נתוני שנת 2022 מצביעים על התפלגות גיל ייחודית בקרב האנשים המוכרים במרשם: ילדים בני 0-17 היו 12% מכלל האנשים עם מוגבלות, ואנשים בני 65 ומעלה היו 43.9% מהם. שיעור האנשים עם מוגבלות מתוך האוכלוסייה עולה במידה ניכרת בגילים המבוגרים: כ-52% מבני 75 ומעלה ו-64% מבני 80 ומעלה היו אנשים עם מוגבלות.

זכאות לשירותי חינוך מיוחדים – בשנת הלימודים תשפ"ו היו במערכת החינוך 390,750 תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים. כ-60% מהם שולבו במסגרות החינוך הרגיל.

תעסוקה ומצב כלכלי – בשנת 2022 עמד שיעור התעסוקה בקרב בני 15 ומעלה שהוכרו כאנשים עם מוגבלות על 26.4%, לעומת 68% בקרב אנשים ללא מוגבלות. כ-28% מהאנשים עם מוגבלות היו בסיכון לעוני; בקרב אנשים עם מוגבלות מן האוכלוסייה הערבית הגיע השיעור לכ-58%.

נתונים אלה ממחישים הן את היקפה ואת גיוונה של אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות והן את עומק הפערים שעמם היא מתמודדת. הם מחדדים את הצורך בפעילות מערכתית, רחבה ומתמשכת להסרת חסמים, לצמצום פערים ולהבטחת השתתפותם המלאה והשוויונית של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים בחברה הישראלית.

2.6 מבנה הנציבות

הנציבות כוללת שש יחידות ארגוניות: לשכת הנציב; המחלקה המשפטית; מחלקת נגישות; מחלקת שילוב בקהילה; מחלקת שירות לאזרח; ומחלקת תקשורת, הסברה, הדרכה וניו-מדיה. להלן המבנה הארגוני של הנציבות, המתאר את המחלקות ואת תחומי פעילותן:

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

לשכת הנציב	מחלקת תקשורת, הסברה, הדרכה, וניו-מדיה	מחלקת שילוב בקהילה	מחלקה משפטית	מחלקת שירות לאזרח	מחלקת נגישות
פרויקטים	תקשורת	תעסוקה	חקיקה ומדיניות	פניות ציבור בנושא נגישות	נגישות מבנה תשתיות
מחקר וקשרי חוץ	הסברה	חינוך	תביעות אזרחיות	פניות ציבור בנושא הפליה	נגישות השירות
משאבי אנוש	הטמעה והדרכה	חיים בקהילה	תביעות פליליות	פניות ציבור בנושא	נגישות אינטרנט ואפליקציות
	אינטרנט וניו-מדיה		פטורים	פניות ציבור בנושא מיצוי זכויות	חקירות
				פניות ציבור בנושא חינוך, דיור, רווחה, בריאות	אכיפה מנהלית

2.7 הוועדה המיעצת

לצד הנציבות פועלת ועדה מיעצת מכוח סעיף 26 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. החוק קובע כי בוועדה יכהנו 20 חברים, שימונו בידי שר המשפטים ושר הרווחה והביטחון החברתי לתקופה של שלוש שנים. עם חבריה נמנים אנשים עם מוגבלויות שונות או נציגיהם, נציגי ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, מומחים בתחומי פעילותה של הנציבות, משפטנים ונציגי ציבור. בהתאם לחוק, רוב חברי הוועדה הם אנשים עם מוגבלות. בשנת 2025 כיהנו בה בפועל 19 חברים.

הוועדה מיעצת לנציב בעניינים הנוגעים לתפקידי הנציבות. הרכבה מאפשר להביא לתהליכי העבודה של הנציבות את ניסיונם, את הידע המקצועי ואת נקודות המבט המגוונות של אנשים עם מוגבלות ושל הגורמים הפועלים לקידום זכויותיהם.

הוועדה שכינה בשנת 2025 מונתה ביוני 2023 לתקופה של שלוש שנים, עד יוני 2026. במהלך שנת 2025 קיימה הוועדה שש ישיבות, שבהן נדונו, בין היתר, תיקוני חקיקה, סוגיות בתחום בריאות הנפש וסיוע לאנשים עם מוגבלות בשעת חירום.

2.8 שיתוף הציבור

הנציבות פועלת להגברת השקיפות בפעילותה ולקיום שיח מתמשך עם אנשים עם מוגבלות, ארגוניהם, בני משפחותיהם, אנשי מקצוע וגורמים נוספים. פעילות זו מבטאת את החשיבות שבשילוב הידע, הניסיון ונקודות המבט של אנשים עם מוגבלות בתהליכים הנוגעים לזכויותיהם ולחיייהם.

במסגרת גיבוש מדיניות וקידום הליכי חקיקה מקיימת הנציבות, לפי העניין, הליכי שיתוף והיוועצות עם אנשים עם מוגבלות, ארגונים וגורמים מקצועיים וציבוריים. לצד זאת, היא מקיימת קשר שוטף עם הציבור באמצעות פעילות תקשורתית ודיגיטלית, הרצאות, הדרכות ופעילות הסברה המותאמת לקהלים ולקבוצות אוכלוסייה שונות.

מחלקות הנציבות מקיימות ממשקים ישירים עם הציבור, ובכלל זה מעניקות מידע, הכוונה ומענה לפניויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם, אנשי מקצוע, נותני שירות, מעסיקים וגופים ציבוריים ופרטיים. הנציבות מקדמת שקיפות גם באמצעות פרסום נתונים, דוחות ותוצרים מקצועיים בדבר פעילותה ובנושאים המצויים בתחומי אחריותה.

נוסף על כך, הנציבות מקיימת שיח שוטף עם הוועדה המייעצת, המשמשת מנגנון היוועצות סטטוטורי ומאפשרת להביא באופן סדור לתהליכי עבודתה את ניסיונם ואת נקודות המבט של אנשים עם מוגבלות ושל הגורמים הפועלים לקידום זכויותיהם.

פרק 3: פניות ציבור לדוגמה

הטיפול בפניות ציבור מתחיל במחלקת שירות לאזרח, המרכזת את קליטת הפניות, את בירורן הראשוני ואת ניתובן. בהתאם לנושא הפנייה ולמענה הנדרש, הטיפול נמשך בשיתוף המחלקה המקצועית הרלוונטית או מועבר לטיפול. המקרים שלהלן ממחישים כיצד טיפול ממוקד בפנייה פרטנית עשוי להביא להסרת חסמים, להנגשת שירותים ומקומות ציבוריים, לתיקון נהלים ולהגנה אפקטיבית על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות. בחלק מן המקרים יצר הטיפול, מעבר למענה לפונה עצמו, גם שינוי מערכתי העשוי לסייע לאנשים נוספים.

התאמת הליך הצילום לצורך הנפקת דרכון ביומטרי - לשכת רשות האוכלוסין וההגירה סירבה לקבל תצלום מודפס של ילד עם מוגבלות שהובא מראש, ודרשה לצלמו בלשכה, אף שמוגבלותו לא אפשרה זאת. הנציבות פנתה לרשות והצביעה על הצורך בחלופה מתאימה במקרים שבהם מוגבלותו של אדם אינה מאפשרת את צילום בלשכה. בעקבות ההתערבות עודכנו ההנחיות, כך שבנסיבות המתאימות ניתן להגיש עבור אדם עם מוגבלות או אדם זקן תצלום מודפס, בצירוף אישור רפואי ובכפוף לתנאים הקבועים בדיון ובהנחיות הרשות. בדרך זו ניתן מענה לפנייה הפרטנית, ובמקביל עוגן פתרון רוחבי העשוי לסייע לאנשים נוספים במצבים דומים.

הסדרת הקלדה בזמן אמת בדיונים משפטיים - אדם עם מוגבלות בשמיעה לא קיבל שירות של הקלדה בזמן אמת בדיון בבית המשפט, ונדרש להגיש בקשה נפרדת לקבלת ההתאמה לקראת כל דיון. הנציבות פנתה להנהלת בתי המשפט בבקשה להסדיר עבורו את השירות באופן קבוע. בעקבות הפנייה סוכם כי הוא יקבל הקלדה בזמן אמת בכל דיון שבו ישתתף, ללא צורך בהגשת בקשה מחודשת בכל פעם. בכך הובטחה לפונה אפשרות להשתתף בדיונים באופן נגיש ושוויוני, תוך הסרת הנטל הבירוקרטי הכרוך בהגשת בקשות חוזרות.

השלמת הנגשת בית ספר ופיצוי בגין העיכוב - עירייה עיכבה במשך כשנתיים את ביצוען של עבודות הצללה שנדרשו כהתאמת נגישות עבור תלמידה עם מוגבלות בראייה. בדצמבר 2024 הגישה הנציבות תביעה נגד העירייה בשל העיכוב הממושך. לאחר הגשת התביעה הושלמו העבודות, והצדדים הגיעו להסכם פשרה שלפיו תשלם העירייה פיצוי בסך 35,000 ש"ח. בית משפט השלום נתן להסכם תוקף של פסק דין. המקרה ממחיש כי השלמתן המאוחרת של התאמות הנגישות אינה מאיינת בהכרח את השלכותיו של העיכוב, וכי אי ביצוע התאמות במועד עלול להוביל להליך משפטי ולחיוב כספי.

פיצוי בעקבות הפליה בשירותי חדר כושר - אדם עם מוגבלות בראייה ובשמיעה, המתנהל באופן עצמאי, רכש מנוי למועדון כושר ובריאות בחיפה. המועדון התנה את השימוש בשירות בכך שיתאמן בליווי אדם נוסף, מבלי שנערכה בחינה פרטנית של צרכיו או של חלופות אפשריות. לאחר שמנויו בוטל הגישה הנציבות תביעה בגין הפליה במתן שירות ציבורי. בית משפט השלום בחיפה קיבל את התביעה וקבע כי הדרישה הגורפת לליווי מהווה הפליה אסורה. לפונה נפסק פיצוי בסך 30,000 ש"ח, שמתוכו חויבה מנכ"לית הרשת לשעבר באופן אישי בסך 5,000 ש"ח. נוסף על כך, חויבה החברה לשלם לנציבות הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין בסך 7,000 ש"ח. פסק הדין מדגיש את החובה לבחון את צרכיו ואת יכולותיו של אדם באופן פרטני ואת אחריותם של נותני שירות ונושאי משרה להבטיח שירות שוויוני ונגיש.

הסרת חסם להתמודדות במכרז פנימי בשירות המדינה - סטודנט עם מוגבלות, שהועסק בשירות המדינה בהיקף של 60 שעות בחודש, ביקש להתמודד במכרז פנימי. לאחר שהתקדם בהליכי המיון נמסר לו כי אינו עומד בתנאי הסף, משום שהיקף העסקתו נמוך מ־96 השעות החודשיות שנדרשו לצורך ההתמודדות. הנציבות בחנה את נסיבות המקרה ופנתה למשרד הממשלתי הרלוונטי ולנציבות שירות המדינה בבקשה לבחון מתן אישור חריג, בין היתר לנוכח שביעות הרצון מתפקודו. בעקבות הפנייה ניתן לו אישור חריג להגיש מועמדות למכרז. האישור לא הקנה לו את התפקיד, אך הסיר את החסם שמנע ממנו להתמודד עליו ואפשר לו למצות את הזדמנות הקידום המקצועי.

פרק 4: קידום חקיקה ומדיניות

4.1 רקע כללי

הפעילות בתחום מתקיימת בשיתוף פעולה בין הלשכה המשפטית, מחלקת הנגישות, מחלקת שילוב בקהילה ולשכת הנציב, ובממשק שוטף עם משרדי הממשלה ועם ועדות הכנסת. בהתאם לנושא, הנציבות מקיימת היוועצות עם אנשים עם מוגבלות, עם הארגונים המייצגים אותם, עם ארגוני החברה האזרחית ועם גורמי מקצוע נוספים. במסגרת זו הנציבות יוזמת, מקדמת ומלווה הליכי חקיקה והתקנת תקנות; מגבשת חוות דעת מקצועיות ומשפטיות; מציגה את עמדותיה בפני משרדי הממשלה וועדות הכנסת ובמסגרת הליכים משפטיים; מקיימת תהליכי שיתוף והיוועצות; ומלווה, לפי העניין, את יישומם של ההסדרים שנקבעו.

4.2 תכנית אב לאומית לשילוב אנשים עם מוגבלות

בהמשך להתחייבות שהציגה מדינת ישראל בפני ועדת האו"ם לזכויות אנשים עם מוגבלות, המשיכה הנציבות לפעול בשנת 2025 לקידום הקמתה של ועדה ציבורית שנועדה לגבש המלצות שישמשו בסיס לתוכנית לאומית כוללת, רוחבית וארוכת טווח, לקידום השתתפותם המלאה והשוויונית של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים בישראל.

4.3 קידום תקנות והסדרים רגולטוריים

קידום חקיקת המשנה וההסדרים הרגולטוריים בתחומי הנגישות וזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות נעשה בשיתוף פעולה בין מחלקת נגישות לבין המחלקה המשפטית, ובממשק שוטף עם משרדי הממשלה המוסמכים ועם ועדות הכנסת.

השלמת תקנות הנגישות - במהלך שנת 2025 המשיכה הנציבות לפעול, בשיתוף משרדי הממשלה הרלוונטיים, להשלמתם ולקידומם של כמה מהלכי אסדרה מרכזיים:

- השלמת תיקון תקנות הנגישות לשירותי בריאות ולמקומות נתינתם, בדגש על הסדרת הנגישות במרפאות עצמאיות - באחריות שר הבריאות;
- תקנות נגישות דרכים - באחריות שר הפנים;
- תקנות התאמות נגישות במוסדות על תיכונים להשכלה תורנית או דתית - באחריות שר החינוך;
- תקנות שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות - באחריות שר הרווחה והביטחון החברתי;
- תיקון הסדרי הנגישות בשירותי תעופה - באחריות שרת התחבורה והבטיחות בדרכים.

נגישות במצבי חירום - על בסיס הלקחים שהצטברו במהלך המלחמה, פעלה הנציבות בשנת 2025 לקידום תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (צרכים קיומיים וחיוניים במצב חירום). לצד קידום התקנות פעלה

הנציבות מול רשויות מקומיות, משרדי ממשלה ופיקוד העורף לקידום פתרונות מיגון נגישים ומעני התרעה מותאמים לאנשים עם מוגבלות בשמיעה.

לאחר תום שנת הדיווח, ב-7 ביולי 2026, אישרה ועדת העבודה והרווחה של הכנסת את התקנות. בין היתר נקבעו בהן הוראות בדבר הנגשת מיגוניות ציבוריות חדשות; הנגשת מידע, הנחיות ואותות התרעה, לרבות חלוקת אמצעי התרעה אישי לאנשים עם מוגבלות בשמיעה; היערכות לפינוי ולהסעה של אנשים עם מוגבלות והנגשת מערכי חלוקת מים ומזון ושירותים חיוניים בעת חירום. עוד נקבע כי מתנדבי השירות הלאומי-אזרחי ישולבו כתומכים קהילתיים ברשויות המקומיות בעת חירום, בהתאם לתוכנית שתגבש הרשות לשירות לאומי-אזרחי בשיתוף הגורמים הרלוונטיים.

תיקון תקנות נגישות השירות בתחום אירועי התרבות והספורט – הנציבות קיימה עבודת מטה מקיפה לגיבוש תיקון לתקנות, שבמסגרתה נבחנו, בין היתר, פתרונות טכנולוגיים חדשים, ובהם מערכות עזר לשמיעה המופעלות באמצעות יישומון. העבודה כללה היוועצות עם גורמים בענפי התרבות והספורט, אנשים עם מוגבלות, ארגוני החברה האזרחית ומורשי נגישות. נוסף על כך הפיצה הנציבות שאלון למוסדות תרבות וספורט, שעליו השיבו יותר מ-25 מוסדות תרבות. במהלך שנת 2025 גיבשה הנציבות טיוטת תיקון, לקראת המשך הליכי ההיוועצות, האישור וההבאה לדיון בכנסת בשנת 2026.

הנגשת הליכי הבחירות – הנציבות פעלה בשיתוף ועדת הבחירות המרכזית לקידום נגישותם של הליכי בחירות. הפעילות כללה סיורים באתרים המשמשים קלפיות ודיונים מקצועיים שנועדו לגבש הסדרה ייעודית של הנגישות בהליך הבחירות.

התאמה להתפתחויות בתקינה הבינלאומית – הנציבות בחנה את התאמתם של הסדרי האסדרה והתקינה בישראל להתפתחויות בתקינה האירופית, בשיתוף מכון התקנים הישראלי וגורמי ידע בינלאומיים.

4.4 הסדרת תעסוקה מוגנת ותעסוקת משתקמים

עמדת הנציבות היא כי הסדרת תחום התעסוקה של אנשים עם מוגבלות צריכה להיעשות במסגרת מהלך כולל, שיבטיח רצף של שירותי שיקום, ליווי ותמיכה תעסוקתיים. בתוך כך יש להציב את ההשתלבות בשוק העבודה הפתוח כיעד מרכזי, תוך מתן התמיכות הנדרשות ושמירה על בחירתו של כל אדם.

במהלך שנת 2025 המשיכה מחלקת שילוב בקהילה להציג ולקדם את עמדת הנציבות ביחס לתזכיר חוק שירותי תעסוקה מוגנת לאנשים עם מוגבלות, שגובש בידי משרד הרווחה והביטחון החברתי ומשרד הבריאות. כמו כן עסקה המחלקה בכוונה לחדש את חוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה), התשס"ז-2007, שתוקפו פקע ושקידום חידושו מצוי באחריות משרד העבודה.

תעסוקה מוגנת היא שירות שיקומי-תעסוקתי הניתן במסגרות שאינן חלק משוק העבודה הפתוח. לעמדת הנציבות, שירות זה צריך להיות תחום בזמן, להתבסס על תוכנית אישית ועל הערכות תקופתיות, ולכוון ככלל למעבר לשוק העבודה הפתוח. חוק המשתקמים נועד להסדיר מתכונת שונה: העסקת אנשים עם מוגבלות

שנקבע כי יכולת עבודתם נמוכה במיוחד במקום תעסוקה בשוק הפתוח, למטרות שיקום ובלא שיתקיימו יחסי עבודה בינם לבין מקום התעסוקה.

רצף השירותים והתמיכות התעסוקתיות צריך לאפשר לכל אדם להתקדם לעבר השתלבות מיטבית בשוק העבודה הפתוח, בהתאם לרצונותיו, להעדפותיו וליכולותיו ובסיוע ההתאמות והתמיכות הנדרשות. לצד זאת יש להבטיח את האפשרות לבחור בשירות שיקומי אחר, לרבות שירות שאינו תעסוקתי.

4.5 ליווי חקיקה בתחום שילוב בקהילה

מחלקת שילוב בקהילה ליוותה בשנת 2025 את קידום של שני מהלכי חקיקה מרכזיים:

- **תקנות חינוך חנינם לילדים חולים (תוכנית חינוך לתלמידים מאושפדים ולתלמידים חולים), התשפ"ה-2025** – התקנות, שבאחריות שר החינוך, מסדירות את תוכניות החינוך הניתנות לתלמידים מאושפדים ולתלמידים חולים.
- **הארכת תקופת הלידה וההורות לעובדת שילדה פעוט עם מוגבלות מורכבת** – במהלך שנת 2025 ליוותה המחלקה את קידום התיקון לחוק עבודת נשים, שבתחום אחריותו של שר העבודה. המהלך הושלם לאחר תום שנת הדיווח, עם חקיקת חוק עבודת נשים (תיקון מס' 67), התשפ"ו-2026. התיקון מקנה לעובדת שילדה פעוט עם מוגבלות מורכבת, שהוכר ככזה במהלך תקופת הלידה וההורות, זכאות להארכת התקופה בחמישה שבועות ולדמי לידה נוספים בעד תקופת ההארכה, בכפוף לתנאים שנקבעו בחוק.

4.6 הצעות חוק

המחלקה המשפטית פעלה בשנת 2025 לקידום מהלכי חקיקה הנוגעים לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ולהצגת עמדת הנציבות בהליכי החקיקה.

תיקון חוק תובענות ייצוגיות – בהמשך לעבודה רב-שנתית, שכללה גיבוש עמדה מקצועית, קיום הליך שיתוף ציבור רחב והשתתפות בגיבוש הצעת החוק הממשלתית בשנת 2024, המשיכה הנציבות לפעול במסגרת הדיונים בהצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024. פעילות הנציבות נועדה להבטיח כי התובענה הייצוגית תוסיף לשמש כלי אפקטיבי לאכיפת זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ולהבטחת נגישות, לצד צמצום תביעות סרק ושימוש בלתי ראוי בהליך. במהלך שנת 2025 השתתפה הנציבות בדיוני הוועדה המשותפת של ועדת החוקה, חוק ומשפט ושל ועדת הכלכלה, ופעלה מול הגורמים הרלוונטיים לקידום הסדר מאוזן בתחום.

נוכחות עורך דין בחקירת קטינים ואנשים עם מוגבלות – הנציבות השתתפה בדיוני ועדת החוקה, חוק ומשפט בהצעת חוק נוכחות עורך דין בחקירת אוכלוסיות שונות (תיקוני חקיקה) (הוראת שעה), התשפ"ה-2025. הצעת החוק נועדה לעגן, בהוראת שעה, את זכותם של קטינים ושל קבוצות מוגדרות של אנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית ואנשים עם אוטיזם לנוכחות עורך דין בחקירתם, בכפוף לתנאים ולחריגים שנקבעו בהצעה.

מניעת הפליה ברישוי מקצועי מחמת מצב בריאותי – הנציבות ליוותה את קידום הצעת החוק שנועדה למנוע פסילה גורפת של מועמדים ובעלי רישיון לעסוק במקצועות בריאות ובמקצועות טיפוליים מחמת מצבם הבריאותי, ובפרט בשל מוגבלות נפשית. המהלך הושלם בשנת 2025 עם חקיקת חוק למניעת הפליה ברישוי מחמת מצב בריאותי (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025. החוק תיקן כמה חיקוקים המסדירים רישוי מקצועי, ביטל הסדרים שהתבססו על ההגדרה הגורפת "מחלה מסכנת" והתאים את בחינת הכשירות המקצועית לעקרונות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

4.7 דיוני ועדות הכנסת

לצד ליווי יוזמות חקיקה ממוקדות, השתתפה הנציבות במהלך שנת 2025 באופן שוטף בדיוני ועדות הכנסת שעסקו בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובהם:

- **ועדת העבודה והרווחה** – בדיונים שעסקו בשמירה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ביישום חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלות ובקידום התקנת תקנות מכוחו;
- **ועדת הבריאות** – בדיונים שעסקו בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות נפשית ובסוגיות הנוגעות לשירותי בריאות הנפש;
- **ועדת החינוך, התרבות והספורט** – בדיונים שעסקו בזכויותיהם של תלמידים עם מוגבלות במערכת החינוך.

פרק 5: לשכת הנציב

5.1 תחום הפרויקטים

תכנון אסטרטגי, חדשנות וטכנולוגיה – תחום הפרויקטים בלשכת הנציב מרכז את תהליכי התכנון האסטרטגי, החדשנות והטכנולוגיה בנציבות. פעילותו כוללת גיבוש תוכניות עבודה שנתיות ורב-שנתיות; תיעודף משימות ומשאבים; תכנון, ניהול ובקרה תקציביים ומעקב אחר ביצוע תוכניות העבודה. פעילות זו נעשית בתיאום שוטף עם הנהלת משרד המשפטים, יחידות הנציבות ושותפים חיצוניים.

לצד זאת, התחום מקדם פתרונות מחשוב ומפתח דוחות ולוחות מחוונים ניהוליים באמצעות כלי בינה עסקית (BI). כלים אלה מסייעים בקבלת החלטות מבוססת נתונים, במדידה ובבקרה, וכן בחיזוק השקיפות הפנים-ארגונית.

חדשנות טכנולוגית וטרנספורמציה דיגיטלית – במהלך שנת 2025 קידמה הנציבות יוזמות לצמצום הברוקרטיה, לייעול תהליכי העבודה ולשיפור השירות לציבור באמצעות כלים דיגיטליים, ובהם טפסים מקוונים, מערכות מענה אוטומטיות ויישומים ייעודיים.

כלי דיגיטלי לבדיקה עצמית של נגישות בעסקים – בשנת 2025 פותח אב-טיפוס של כלי דיגיטלי שנועד לסייע לבעלי עסקים קטנים להבין את דרישות הנגישות הרלוונטיות לעסקיהם ולבצע בדיקה עצמית ראשונית של עמידתם בהן. המיזם קודם במסגרת תוכנית האצה לפיתוח מזורז של פתרונות טכנולוגיים, בשיתוף מערך הדיגיטל הלאומי, חברת שטראוס אסטרטגיה, ג'וינט ישראל ו־Amazon Web Services. לאחר תום שנת הדיווח נמשך פיתוח הכלי בשנת 2026.

5.2 פעילות בזירה הבינלאומית

בשנת 2025 המשיכה הנציבות, במסגרת תפקידה בקידום יישומה של אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות (CRPD) בישראל, לייצג את המדינה בזירה הבינלאומית. הפעילות כללה קיום פגישות עבודה דו-צדדיות, השתתפות בכנסים בינלאומיים מרכזיים והצגת העשייה והעמדות המקצועיות של ישראל בפורומים רב-צדדיים.

חיזוק שיתוף הפעולה עם ארגוני – בפברואר 2025 קיימה הנציבות פגישת עבודה עם ראש הסוכנות הלאומית לענייני מוגבלות של ארגנטינה (La Agencia Nacional de Discapacidad – ANDIS). הפגישה נועדה לחילופי ידע מקצועי, ללמידה הדדית ולחיזוק שיתוף הפעולה בין המדינות בתחום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.

כנס Zero Project – בחודש מרץ 2025 השתתפו אנשי הנציבות בכנס הבין-לאומי של הארגון Zero Project, שהתקיים במשרדי האו"ם בווינה. בכנס השתתפו יותר מ־1,000 נציגים מיותר מ־90 מדינות, והוא התמקד בהצגת פתרונות חדשניים בתחומי התעסוקה המכלילה וטכנולוגיות המידע והתקשורת (ICT). במהלך הכנס השתתפו אנשי הנציבות באירועי צד וקיימו פגישות מקצועיות עם נציגי מדינות וארגונים מרחבי העולם.

ועידת המדינות שהן צד לאמנה (COSP18) – בחודש יוני 2025 השתתפה משלחת הנציבות במושב ה-18 של ועידת המדינות שהן צד לאמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, שהתקיים במטה האו"ם בניו יורק. הוועידה התכנסה בסימן חיזוק המודעות הציבורית לזכויותיהם ולתרומתם של אנשים עם מוגבלות לפיתוח החברתי. במסגרת הדיון הכללי נשא הנציב דברים שעסקו במצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל ובהתקדמות החקיקה בישראל בתחום זכויותיהם. המשלחת השתתפה גם באירועי צד וקיימה פגישות דו-צדדיות עם נציגים רשמיים ממדינות שונות, ובהן איחוד האמירויות הערביות, יוון ופולין.

5.3 מחקר ונתונים

תחום המחקר בלשכת הנציב מרכז את פעילות ניהול הידע, הנתונים והמחקר בנציבות. במסגרת זו נאסף, מעובד ומונגש מידע עדכני ומהימן על מצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל בתחומי החיים השונים. מידע זה משמש תשתית מקצועית לקבלת החלטות, לגיבוש מדיניות מבוססת נתונים, לקידום חקיקה ולהסברה לציבור.

איסוף ועיבוד נתונים – במהלך שנת 2025 קיימה הנציבות קשרי עבודה שוטפים עם גורמים ממשלתיים וציבוריים, ובהם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לצורך קבלת נתונים עדכניים, ניתוחם והתאמתם לצורכי עבודתה. נתונים וממצאים מחקריים הופצו ליחידות הנציבות ושימשו אותן בעבודתן המקצועית. כמו כן, העמידה הנציבות מידע, נתונים ותוצרי מחקר לרשות משרדי ממשלה, ארגונים והציבור הרחב.

מחקר וסיוע מקצועי – במהלך השנה בוצעו עבודות מחקר בנושאים הנוגעים לזכויותיהם ולמצבם של אנשים עם מוגבלות. בין היתר נערכה השוואה בינלאומית בין מודלים לקידום השתלבותם של אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה. נוסף על כך בחן התחום שאלונים וכלי מחקר שגיבשו גורמים חיצוניים, והעביר התייחסויות מקצועיות שנועדו להבטיח התייחסות מדויקת ומתאימה להיבטים הנוגעים לאנשים עם מוגבלות.

פרק 6: המחלקה המשפטית

6.1 אודות המחלקה

המחלקה המשפטית מרכזת את הפעילות המשפטית של הנציבות ואחראית להפעלת סמכויותיה במישורי האכיפה האזרחית והפלילית.

אכיפה אזרחית ופלילית – במסגרת האכיפה האזרחית יוזמת המחלקה ומנהלת תביעות בשם הנציבות, בשם אנשים עם מוגבלות ובמקרים המתאימים גם תובענות ייצוגיות, בגין הפרת הוראות הדין בתחומי התעסוקה, הנגישות וההפליה מחמת מוגבלות. במסגרת האכיפה הפלילית מגישים תובעי הנציבות המוסמכים כתבי אישום בגין עבירות שבתחומי סמכותה, בהתאם להוראות הדין ולמדיניות האכיפה. המחלקה מייצגת את הנציבות בערכאות השיפוטיות ובהליכים משפטיים נוספים.

עמדות משפטיות, חקיקה וייעוץ – לצד ניהול ההליכים שבהם הנציבות היא צד, המחלקה מגבשת ומגישה חוות דעת ועמדות משפטיות בהליכים בעלי השלכה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, לרבות עתירות ותובענות ייצוגיות. כמו כן, היא מלווה הליכי חקיקה והתקנת תקנות ומעניקה ייעוץ משפטי שוטף ליחידות הנציבות.

6.2 תחום התביעות

ליטיגציה אזרחית – במהלך שנת 2025 ניהלה המחלקה המשפטית בבתי המשפט 12 הליכים שנפתחו בשנים קודמות. נוסף על כך, הוכנו 26 תיקים חדשים, לפי הפילוח הבא:

- 1 תיקים בנושא נגישות השירות הציבורי – אופן מתן השירות לאנשים עם מוגבלות;
- 5 תיקים בנושא נגישות של מקומות ציבוריים – הנגשה פיזית של מבנים;
- 4 תיקים בנושא הפליה במתן שירות ציבורי;
- 3 תיקים בנושא תעסוקה;
- 3 תיקים בנושא התאמות נגישות פרטניות במוסדות חינוך.

פסקי דין והליך ערעורי – במהלך השנה ניתנו שלושה פסקי דין בתביעות שניהלה הנציבות. בשלושתם התקבלו טענות הנציבות ונפסקו פיצויים. נוסף על כך, מערער שהשיג על החלטה בדבר הטלת עיצום כספי חזר בו מערעורו בעקבות הערות בית המשפט בדבר סיכויי הנמוכים של הערעור.

עמדות משפטיות – במהלך השנה הגישה הנציבות לבתי המשפט והעבירה לאגפי פרקליטות המדינה 77 חוות דעת וניירות עמדה. העמדות הוגשו במסגרת תובענות ייצוגיות ושאינן ייצוגיות, עתירות לבית המשפט הגבוה לצדק ועתירות מנהליות, ועסקו בין היתר בנגישות, בהפליה מחמת מוגבלות ובתעסוקה.

אכיפה פלילית - במהלך שנת 2025 נסגרו 15 תיקים פליליים: 3 בשל היעדר ראיות מספיקות, 5 בשל היעדר אשמה ו-7 לאחר שנמצא כי נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין. בשנת 2025 לא הוגשו כתבי אישום מטעם הנציבות.

6.3 הישגים בולטים בתחום התביעות

1. **הגשת תביעה בעניין החובה של מסגרת לפעוטות להנגשת השירות -** תביעה זו הוגשה נגד ארגון ויצ"ו, בייפוי כוח שניתן על ידי התובעים. לנציבות פנו זוג הורים עם מוגבלות בשמיעה, דוברי שפת סימנים, שרשמו את בתם הפעוטה (שאף היא עם מוגבלות בשמיעה) למעון של ויצ"ו. על אף בקשות חוזרות ונשנות של ההורים ושל הנציבות, ויצ"ו סירבה בתוקף לספק עבורם תרגום לשפת סימנים או התאמות מספיקות אחרות באסיפות הורים ובמסיבות של המעון. חשיבותה של התביעה הינה בקידום זכותם של פעוטות עם מוגבלות ושל הורים עם מוגבלות לקבל שירות שווה ונגיש במסגרות טיפול וחינוך כבר בגיל הרך. הדיונים בתיק זה מוסיפים להתנהל בבית המשפט.

2. **משיכת ערעור עיריית באר יעקב על עיצום כספי -** בעקבות צווי נגישות שהוצאו לעיריית באר יעקב בגין אי-הנגשת בית ספר, ולאחר שלא קוימו, הוטל על העירייה עיצום כספי. העירייה ערערה על העיצום לבית המשפט. בית המשפט שמע את טענות הנציבות והבהיר לעירייה כי סיכויי הערעור נמוכים, ובעקבות כך נמשך הערעור על ידי המפר.

3. **מגמת עלייה בסכומי הפיצויים -** מספר פסקי דין והסדרי פשרה שנחתמו בשנת 2025 מסמנים מגמת עלייה בסכומי הפיצויים הנפסקים:

- בפסק דין נגד מלון שאינו נגיש נפסקו 145,000 ש"ח.
 - בפשרה שקיבלה תוקף של פסק דין, שילמה רשת שיווק 100,000 ש"ח בגין הפרה של החובה לתת פטור מתור ואי קיום הדרכות לעובדים, בתוספת הוצאות ושכר טרחה.
 - בתיק תעסוקה שעסק בפיטורי עובדת עם מוגבלות שכלית-התפתחותית מבית חולים ממשלתי בתקופת המלחמה, בית המשפט נתן תוקף של פסק דין לפשרה שבמסגרתה שילמה המדינה פיצוי של 110,000 ש"ח.
- מגמה זו של הגדלת סכומי הפיצויים והפיכתם למשמעותיים משדרת מסר מרתיע וברור: הפרת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות הינה חמורה, ועלולה לגבות מחירים כבדים.

פרק 7: אכיפה מנהלית

7.1 רקע כללי

בשנת 2022 אישרה הכנסת את תיקון מס' 23 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, שהעניק לנציבות סמכויות אכיפה מנהלית נגד הפרת חובות נגישות וייצוג הולם. התיקון נכנס לתוקף בשנת 2023, ולאחר השלמת התשתית הנדרשת ליישומה החלה הנציבות בשנת 2024 להפעיל סמכויות אלה בפועל. בשנת 2025 המשיכה הנציבות בהפעלתן, והאכיפה המנהלית שימשה אחד מכלי האכיפה המרכזיים העומדים לרשותה.

האכיפה המנהלית מאפשרת להגיב להפרות באופן יעיל, מהיר ומידתי, באמצעות הטלת עיצום כספי, מסירת התראה מנהלית או קבלת התחייבות להימנע מהפרה, שלצדה הפקדת עירבון – בהתאם לתנאים הקבועים בדיון ובנוהלי הנציבות.

מסלול האכיפה נקבע לאחר ביצוע פיקוח ובחינת ממצאיו ונסיבות ההפרה. כאשר נשקלת הטלת עיצום כספי, נמסרת למפר הודעה על כוונת חיוב וניתנת לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפני קבלת ההחלטה הסופית. סכום העיצום נקבע בהתאם להוראות החוק והתקנות, בין היתר לפי סוג ההפרה ומאפייני המפר, וניתן להפחיתו בהתקיים העילות הקבועות בדיון.

7.2 פעולות אכיפה מנהלית בשנת 2025

במהלך השנה ניתנו תשע החלטות בתיקי אכיפה מנהלית. בארבעה מן התיקים הוטלו עיצומים כספיים בסכום כולל של 176,352 ש"ח בגין הפרת חובות נגישות:

- המועצה האזורית מרחבים – 40,080 ש"ח;
- עיריית קריית אתא – 40,080 ש"ח;
- עיריית באר יעקב – 64,128 ש"ח;
- עיריית אשדוד – 32,064 ש"ח.

בתיק נוסף, שעסק בהפרת חובת הייצוג ההולם ברשות מקומית, התקבלה התחייבות להימנע מהפרה, בצירוף הפקדת עירבון, חלף הטלת עיצום כספי. אמצעי זה ננקט בהתחשב בנסיבות העניין, ובהן העובדה שזו הייתה הפרתה הראשונה של הרשות בתחום הייצוג ההולם. על אחת מתשע ההחלטות הוגש ערעור לבית המשפט. לאחר שהתקיים דיון ונשמעה עמדת הנציבות, חזר בו המערער מן הערעור.

פעילות האכיפה המנהלית בשנת 2025 התמקדה בשני תחומים מרכזיים: אכיפת חובות הנגישות במוסדות חינוך, ובפרט בבתי ספר; ואכיפת חובת הייצוג ההולם של אנשים עם מוגבלות בקרב מעסיקים ציבוריים גדולים. המיקוד בתחומים אלה נועד לקדם יישום אפקטיבי של הוראות החוק, לנוכח השפעתם המערכתית הרחבה על מימוש זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.

פרק 8: מחלקת נגישות

8.1 אודות המחלקה

מחלקת נגישות בנציבות מופקדת על ביצוע פעולות הפיקוח והחקירה הנדרשות לאכיפת הוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והתקנות שהותקנו מכוחו. ממצאי הפיקוחים והחקירות משמשים תשתית להליכי האכיפה שמנהלת הנציבות. פעילות המחלקה נחלקת לשני תחומים משלימים:

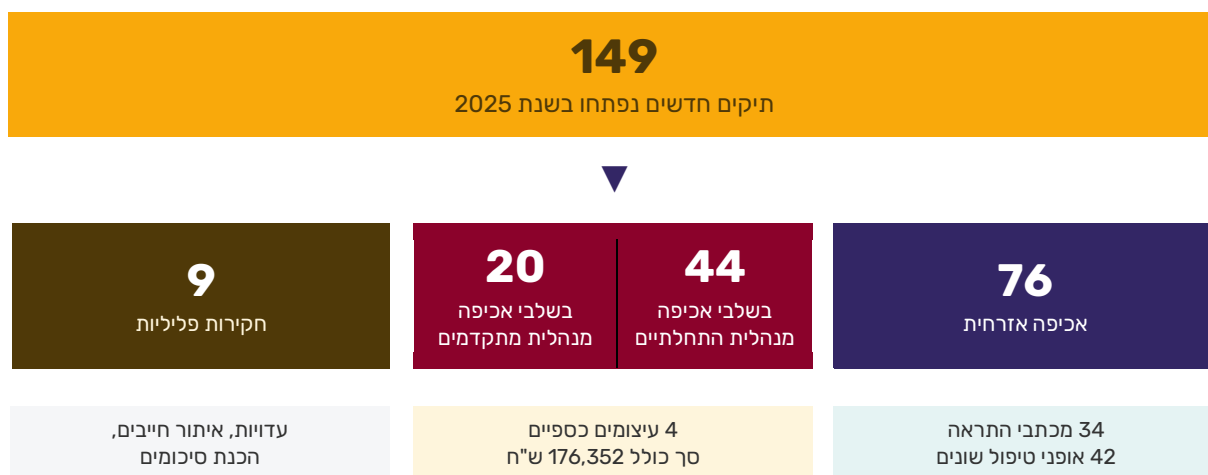
נגישות מבנים, תשתיות וסביבה (מתו"ס) - תחום העוסק בנגישותם הפיזית של מקומות ציבוריים, ובכלל זה דרכי גישה, כניסות, מעליות ואמצעים נוספים להתגברות על הפרשי גובה, חדרי שירותים נגשים, שילוט וסימון;

נגישות השירות - תחום העוסק בהתאמת אופן מתן השירות לצורכיהם של אנשים עם מוגבלות, ובכלל זה התאמת נהלים, הנגשת מידע, התאמת אמצעי השירות והנגשת אתרי אינטרנט.

המחלקה מפעילה את סמכויות הפיקוח והחקירה הנתונות לנציבות כלפי מגוון רחב של גופים ועסקים, ובהם משרדי ממשלה ורשויות מקומיות, מוסדות חינוך ומוסדות להשכלה גבוהה, בתי חולים ומרפאות, רשתות מסחר, בתי מלון, אתרי פנאי, מוסדות תרבות וכן עסקים קטנים ובינוניים המספקים שירות לציבור.

צוות המפקחים מבצע פיקוחים וחקירות ברחבי הארץ, הן בעקבות פניות הציבור הן במסגרת פעילות יזומה ובהתאם לסדרי העדיפויות של הנציבות ומדיניותה. כאשר מתגלות הפרות, מכין הצוות את חומרי הפיקוח והחקירה לצורך בחינת המשך הטיפול במסלול האכיפה המתאים - הליך אזרחי, הליך פלילי או אכיפה מנהלית.

8.2 פעילות המחלקה בשנת 2025

בשנת 2025 טיפלה מחלקת נגישות ב־393 תיקי פיקוח בתחום הנגישות, מהם 149 תיקים חדשים שנפתחו במהלך השנה. בהתאם לממצאי הפיקוח ולנסיבותיו של כל תיק, קודמו תיקים בשלבי טיפול שונים במסלולי האכיפה האזרחי, המנהלי והפלילי.

אכיפה אזרחית - במהלך השנה טופלו 76 תיקים. ב־34 מהם נשלחו מכתבי התראה. ב־42 התיקים הנותרים ננקטו דרכי טיפול אחרות, ובהן משלוח מכתבי יידוע, העברת התיק למסלול טיפול אחר או סגירתו לאחר שבבדיקה לא נמצאה הפרה.

אכיפה מנהלית - במהלך שנת 2025 טופלו 20 תיקי אכיפה מנהלית, אשר מקורם מפניות ציבור, אי-קיום צווי נגישות לאחר שחלף המועד שנקבע בהם ובממצאי פיקוחים יזומים. 44 תיקים נוספים נמצאו בשלבים ראשוניים של בדיקה והכנה לקראת אכיפה מנהלית.

חקירות פליליות - בשנת 2025 טיפלה מחלקת נגישות בתשעה תיקי חקירה פליליים חדשים. במסגרת הטיפול בתיקים נגבו עדויות, בוצעו פעולות לאיתור חייבים והוכנו סיכומי תיקים.

שינוי בתמהיל כלי האכיפה - בשנת 2025, במקביל להתבססות השימוש בכלי האכיפה המנהלית, לא הוצאו צווי נגישות חדשים. שני תיקים שעניינם אי-קיום צווי נגישות לאחר שחלף המועד שנקבע בהם הועברו להמשך טיפול במסלולי האכיפה המתאימים, בהתאם לנהלי הנציבות.

8.3 פיקוחי נגישות לפי תחום

לצד הנתונים הכמותיים על תיקי נגישות, להלן פירוט הפיקוחים שבוצעו בשנת 2025 לפי קטגוריות ותחומים:

#	קטגוריה	סוג מוסד	מספר פיקוחים שבוצעו
1	מסחר ועסקים	מסחר (24), מבנה מסחר (6), מסעדה (5)	35
2	פנאי, בילוי ותרבות	בית מלון (12), גן אירועים (10), אתר שעשועים (3), אולמות מופעים (3), מוזיאון (3), גן ציבורי/טיילת/מצפור (2), חוף ים (1)	34
3	משרדים ומבני ציבור	בניין משרדים (13), בית עלמין (8), בית כנסת (3)	24
4	הפליה בשירות	פיקוחים בעקבות תלונות הפליה בשירות (19)	19
5	בריאות, רווחה וקהילה	מרפאה (8), מועדון לקשיש/נוער/גיל הרך (6), מתנ"ס (1)	15
6	חינוך והשכלה	מוסד חינוך (7), מוסד להשכלה גבוהה (4), מוסד לשירותי הכשרה (1)	12
7	ספורט וכושר	בריכת שחייה/קאנטרי (10), חדר כושר (1)	11
8	תחבורה וחניה	מתקן מרכזי לאוטובוסים (7), חניון בתשלום (3), תחנת רכבת (1)	11
9	דיור ומבני מגורים	בניין מגורים חדש (3), מקלט (1)	4
10	פיקוחי מטה	פיקוחי מטה אדמיניסטרטיביים (2)	2
סה"כ			167 ²

² מספר הפיקוחים (167) גבוה ממספר התיקים (149), מאחר שבחלק מהתיקים – לרבות תיקים משנים קודמות – בוצעו פיקוחים חוזרים.

8.4 הליכים פליליים לפי סעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

בשנת 2025 טיפלה מחלקת נגישות ב־28 תיקי חקירה, מהם תשעה תיקים חדשים שנפתחו במהלך השנה. במסגרת הטיפול בתיקים נגבו עדויות, בוצעו פעולות לאיתור חייבים והוכנו סיכומי תיקים.

8.5 מבצע מוניות

במהלך שנת 2025 ביצעה מחלקת נגישות מבצע אכיפה ארצי בתחום המוניות הנגישות, שנערך בכמה מחוזות ברחבי הארץ. המבצע החל בשלב סמוי, שבמסגרתו הוזמנו נסיעות במוניות נגישות ונאספו מידע ותיעוד הנוגעים לאופן מתן השירות ולמחירי הנסיעות. בהמשך בוצעו נסיעות במחוזות דרום, תל אביב וירושלים בהשתתפות שתי עובדות הנציבות, שאחת מהן היא אישה עם מוגבלות. השתיים נסעו כנוסעת וכמלווה, בעוד עובדים נוספים עקבו אחר ביצוע הנסיעות ותיעדו אותן.

לאחר השלמת הנסיעות עברה החקירה לשלב הגלוי. נהגים וסדרנים בתאגידי מוניות, ובמקרה אחד גם בעליו של תאגיד, זומנו לחקירה באזהרה בחשד לגביית מחירי נסיעה מופקעים, בניגוד להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. עם השלמת פעולות החקירה הועברו סיכומי התיקים וחוות הדעת לתביעה הפלילית בנציבות, לצורך בחינת התשתית הראייתית וקבלת החלטה בדבר המשך הטיפול.

8.6 מבצע אכיפה באולמות אירועים באור יהודה

בשנת 2025 השתתפה הנציבות במבצע אכיפה בין משרדי באור יהודה, בהובלת משטרת ישראל ובהשתתפות משרד הבריאות, רשות המיסים ומשרד הכלכלה. במסגרת המבצע נערכו ביקורות בשלושה אולמות אירועים שפעלו ללא רישיון עסק וללא האישורים הנדרשים. בביקורות התגלו הפרות נגישות משמעותיות. בין היתר, נמצא כי חלק מהאולמות פעלו בנחלות פרטיות שלא הותאמו כנדרש לצורך שימוש כמקומות הפתוחים לציבור.

בעקבות הממצאים פתחה הנציבות בהליכי אכיפה מנהלית בגין הפרות הנגישות. בהמשך נסגרו התיקים, לאחר שהמשטרה הביאה לסגירת האולמות ולא נותרה עוד פעילות במקום שבעניינה ניתן היה להמשיך בהליכי האכיפה. המבצע המחיש את תרומתו של שיתוף הפעולה הבין משרדי לאיתור הפרות מורכבות, ליצירת מענה אכיפתי משולב, לחיזוק ההרתעה ולקידום הנגישות במקומות ציבוריים.

פרק 9: מחלקת שילוב בקהילה

9.1 אודות המחלקה

מחלקת שילוב בקהילה מקדמת את השתתפותם המלאה, השוויונית והפעילה של אנשים עם מוגבלות בחברה, בכל תחומי החיים ולאורך כל שלבי החיים. לשם כך פועלת המחלקה בשיתוף משרדי ממשלה, גופים ציבוריים, ארגוני חברה אזרחית והמגזר העסקי, לגיבוש מדיניות מערכתית, לאיתור ולהסרה של חסמים בירוקרטיים ותודעתיים ולקידום הסדרים שיאפשרו לאנשים עם מוגבלות להשתלב בתעסוקה, בחינוך, בדיוור ובחיי הקהילה. המחלקה פועלת בשיתוף יתר מחלקות הנציבות בתחומי השירות לציבור, ההסברה, האסדרה והאכיפה. במסגרת פעילותה היא משתתפת בוועדות בין משרדיות, מלווה תהליכי חקיקה, עורכת ביקורים במסגרות דיוור ומקיימת שיח מקצועי שוטף עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

9.2 פעילויות מרכזיות בתחום התעסוקה בשנת 2025

שיתוף ציבור – בשנת 2025 הובילה הנציבות הליך שיתוף ציבור רחב היקף בנושא תעסוקת אנשים עם מוגבלות, שבו השתתפו למעלה מ-1,000 אנשים עם מוגבלות. ההליך נועד למפות את האתגרים והחסמים המרכזיים הניצבים בפני אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה הישראלי ולשמש בסיס לגיבוש פתרונות אפקטיביים, שיסייעו בהגדלת שיעור השתתפותם בשוק העבודה.

התאמות בעבודה – בשנת 2025 המשיכה הנציבות לפעול להטמעת הערותיה בטיט נהל מתן התאמות בעבודה, המקודמת בידי המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות במשרד העבודה. הנוהל נועד לסייע למעסיקים במתן התאמות לעובדים עם מוגבלות ולעובדים הזקוקים להתאמות בשל מוגבלותם או מוגבלות של מוגבלות של בן משפחה. במסגרת זו קיימה הנציבות מספר פגישות עבודה עם המטה, במטרה להבטיח כי הוראות הנוהל יעלו בקנה אחד עם עקרונות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ועם הפסיקה הרלוונטית.

חובת ייצוג הולם בגופים ציבוריים – בהתאם לחוק, גוף ציבורי המעסיק 100 עובדים לפחות נדרש לעמוד ביעד ייצוג הולם של 5% עובדים עם מוגבלות משמעותית³. הנתונים שלהלן מציגים את שיעורי העמידה ביעד בקרב הגופים הציבוריים הנתונים לפיקוח הנציבות, למעט משרדי הממשלה ויחידות הסמך הנתונים לפיקוחה של נציבות שירות המדינה⁴. הנתונים מצביעים על מגמת שיפור מתמשכת בשיעור הגופים העומדים ביעד לאורך השנים⁵:

³ מוגבלות משמעותית – אנשים עם דרגת נכות מוכרת של 40% לפחות; או אנשים עם דרגת נכות של 20% לפחות הזכאים לשיקום תעסוקתי או העומדים בתנאים נוספים הקבועים בחוק; אנשים הזכאים לשכר מינימום מותאם; אנשים הזכאים לשירותי אגף השיקום או לשירותי רווחה בשל מוגבלות שכלית התפתחותית או אוטיזם.

⁴ משרדי הממשלה ויחידות הסמך נתונים לפיקוחה של נציבות שירות המדינה.

⁵ נתוני השנים 2024 ו-2025 כוללים גם חברות ממשלתיות גדולות, שחובת הייצוג ההולם הורחבה אליהן; נתוני השנים הקודמות אינם כוללים אותן.

הנתונים מתייחסים לגופים ציבוריים הנתונים לפיקוח הנציבות, לא כולל שירות המדינה.

בין השנים 2021 ל-2025 עלה שיעור הגופים הציבוריים שעמדו באופן מלא ביעד הייצוג ההולם מ-60% ל-81%. בקרב הרשויות המקומיות נרשמה עלייה חדה אף יותר: מ-61% בשנת 2021 ל-88% בשנת 2025.

אכיפת חובת הייצוג ההולם – בספטמבר 2025 שלחה הנציבות מכתבי יידוע ל-380 נמענים ב-98 גופים שלא עמדו ביעד הייצוג ההולם לשנת 2024. במכתבים נדרשו הגופים לפרסם תוכנית שנתית לקידום העסקתם של עובדים עם מוגבלות משמעותית. בדצמבר 2025 נשלחו מכתבי בקרה ל-215 נמענים ב-60 גופים שלא דיווחו על פרסום התוכנית, לקראת המשך הטיפול בעניינם במסגרת הליך האכיפה המנהלית.

במקביל, בעקבות פעילות הנציבות, עודכן רכיב הייצוג ההולם במדד ההון האנושי של משרד הפנים, המשמש לדירוג ולהערכת רשויות מקומיות בתחום ניהול כוח האדם. בהתאם לעדכון, ובשונה מן המצב הקודם, רשות מקומית ששיעור העובדים עם מוגבלות משמעותית בה נמוך מ-3.5% לא תקבל ניקוד ברכיב זה במדד.

הטמעת חובת הייצוג ההולם בחברות ממשלתיות – באפריל 2024 אישרה מליאת הכנסת תיקון לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, המחיל את חובת הייצוג ההולם גם על חברות ממשלתיות המעסיקות 100 עובדים לפחות. התיקון נכנס לתוקף באפריל 2025, ובשנת תחולתו הראשונה נדרשו החברות לעמוד ביעד ביניים של 3.5% לשם אחידות והשוואה, הנתונים להלן מציגים את שיעור החברות שהגיעו לשיעור הייצוג המלא של 5%.

כחלק מהיערכות הנציבות להטמעת החובה, במרץ 2025 נשלחו 143 מכתבי יידוע לגורמי הנהלה בחברות הממשלתיות הרלוונטיות. נוסף על כך, קיימה הנציבות מפגשי הדרכה עם רשות החברות הממשלתיות ועם סמנכ"לי ההון האנושי בחברות, וכן סדרת פגישות עבודה ישירות עם החברות עצמן. באוגוסט 2025 פורסמו לראשונה נתוני הייצוג לשנת 2024, ולפיהם 38% מהחברות הגיעו לשיעור ייצוג של 5%. לפי הנתונים המעודכנים לשנת 2025, שיעור זה עלה ל-52%.

9.3 פעילויות מרכזיות בתחום החינוך בשנת 2025

שיתוף פעולה בין מגזרי למען ילדים ובני נוער עם מוגבלות בתקופת המלחמה - הנציבות הובילה פורום בין מגזרי שעסק במענים לילדים ולבני נוער עם מוגבלות במערכת החינוך בתקופת מלחמת "חרבות ברזל". הפורום כינס נציגים משרדי הממשלה הנוגעים בדבר ומארגוני החברה האזרחית, במטרה לזהות צרכים ולגבש מענים מותאמים למציאות המשתנה בשטח. בשנת 2025 ריכזה הנציבות תהליך מסכם של פעילות הפורום, שהתבסס גם על המשוב שהתקבל מהשטח. תוצרי התהליך גובשו למסמך מקיף הכולל ניתוח נתונים, הפקת לקחים והמלצות יישומיות לשיפור המענים הניתנים לילדים ולבני נוער עם מוגבלות בשעת חירום. במהלך מבצע "עם כלביא" יושמו כמה מהמלצות הפורום, בין היתר במענים שניתנו לילדים עם מוגבלות ובהנחיות בעניין הסעתם למסגרות החינוך.

ועדות בין משרדיות - הנציבות מעורבת באופן פעיל בקידום מדיניות לשילוב תלמידים עם מוגבלות במערכת החינוך. בשנת 2025 השתתפה הנציבות בוועדה שהקים משרד החינוך ליישום המלצות "ועדת שפירא", אשר מונתה בידי שר החינוך לבחינת מערך החינוך המיוחד והשילוב בחינוך הרגיל ולהצעת דרכים לשיפורו. במסגרת עבודת הוועדה קידמה הנציבות עיגון של מנגנון סדור להקצאת משאבים לתלמידים עם מוגבלות בחינוך הרגיל, באופן שיאפשר להעניק להם את התמיכות הנדרשות במסגרת החינוך הכללי, ללא צורך בהפנייתם לוועדות החינוך המיוחד או למסגרות חינוך מיוחד נפרדות.

9.4 פעילויות מרכזיות בתחום החיים בקהילה בשנת 2025

הוועדה הבין משרדית לשילוב אנשים עם מוגבלות בקהילה - הנציבות משתתפת באופן פעיל בעבודת הוועדה וחברה בוועדת ההיגוי המצומצמת המובילה אותה. הוועדה פועלת לגיבוש תוכנית להיערכות משותפת של משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות וגופים ציבוריים נוספים, לשם קידום מעברם של אנשים עם מוגבלות ממסגרות דיור מוסדיות לחיים עצמאיים בקהילה.

שמירה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות במסגרות דיור - בישראל פועלות, בפיקוח משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, מסגרות חוץ ביתיות שונות לאנשים עם מוגבלות, ובהן מעונות והוסטלים, וכן בתים מאזנים המשמשים חלופה לאשפוז. הנציבות עורכת ביקורים במסגרות אלה כדי לבחון את תנאי המגורים ואת השמירה על זכויות הדיירים, ובייחוד על זכויותיהם לבחירה, לעצמאות ולשיקום. בשנת 2025 ערכה הנציבות 22 ביקורים במסגרות אלה: 18 במסגרות שבאחריות משרד הרווחה וארבעה במסגרות שבאחריות משרד הבריאות.

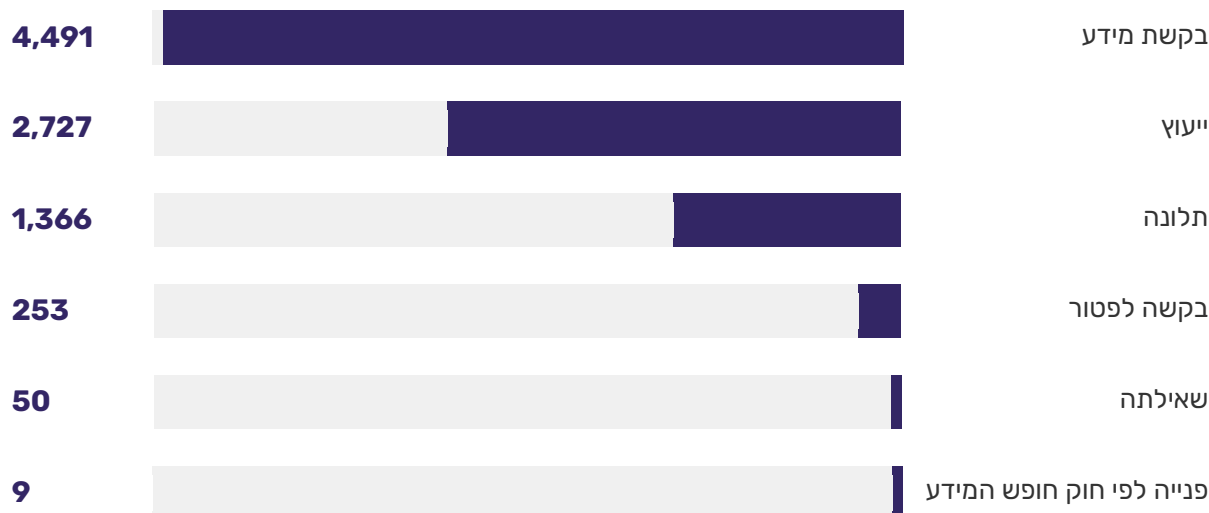
פרק 10: מחלקת שירות לאזרח

10.1 אודות המחלקה

מחלקת שירות לאזרח מלווה את הפונים לנציבות משלב קליטת הפנייה ועד לסיום הטיפול בה. המחלקה קולטת ומסווגת פניות של אנשים עם מוגבלות, בני משפחותיהם, גורמי מקצוע וגופים ציבוריים, ומטפלת בהן בהתאם לסמכויות הנציבות. במסגרת זו מעניקה המחלקה מידע, ייעוץ והכוונה ומבררת טענות בדבר פגיעה בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.

המחלקה מטפלת בכ־9,000 פניות בשנה ומפעילה מגוון ערוצי פנייה ושירות – טלפון, דוא"ל, טופס מקוון ומענה בשפת הסימנים – כדי לאפשר לכל פונה לקבל שירות נגיש ומותאם. הפניות עוסקות, בין היתר, בבקשות למידע ולייעוץ, בתלונות, בבקשות לפטור מביצוע התאמות נגישות ובבקשות לפי חוק חופש המידע.

פילוח פניות לפי סוג הפניה:

תהליך הטיפול בפניות מתנהל בשלבים סדורים, בהתאם לאמנת השירות של הנציבות: קליטה וסיווג; בירור משפטי ומקצועי; פנייה לגורמים הרלוונטיים, ככל שנדרש; גיבוש עמדה מקצועית ומשפטית; מתן מענה לפונה ותיעוד הטיפול וסגירת הפנייה. משך הטיפול משתנה בהתאם לסוג הפנייה ולמורכבותה.

לצורך בירור הפניות, גיבוש המענים וקידום פתרונות, פועלת המחלקה בשיתוף עם המחלקות המקצועיות בנציבות ועם גורמים מחוץ לה, ובהם משרדי ממשלה, רשויות מקומיות וכן גופים ציבוריים ופרטיים.

בשנת 2025 חיזקה המחלקה במידה ניכרת את יכולתה להעניק שירות מקצועי ונגיש. על אף הגידול במספר הפניות, שמרה המחלקה על רציפות השירות ועל רמה מקצועית גבוהה. במהלך השנה ניתן דגש לצמצום משכי הטיפול ולייעול תהליכי העבודה, בין היתר באמצעות טיוב סיווג הפניות, העברתן המהירה לגורם המקצועי המתאים, תיעוד מובנה ובקרת איכות.

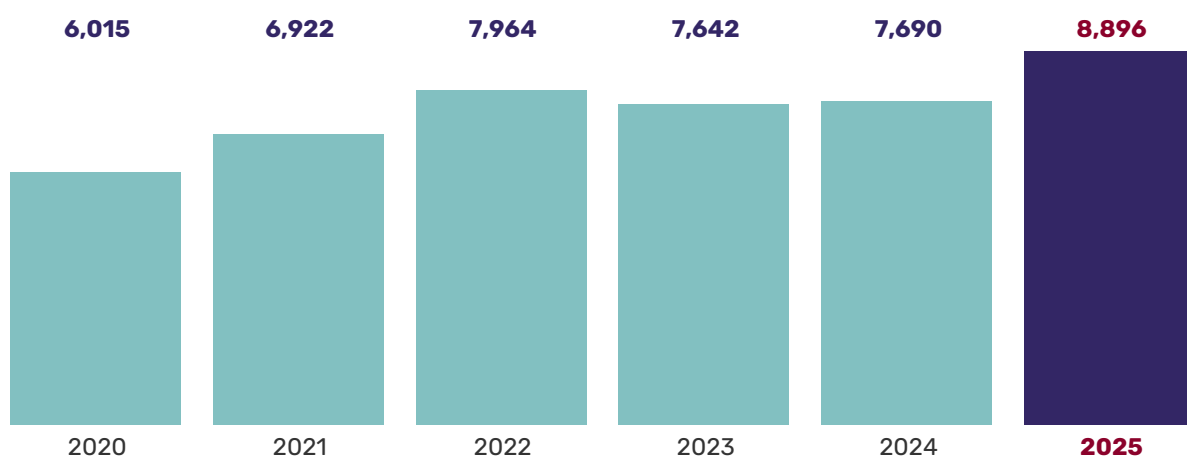

בד בבד השקיעה המחלקה בפיתוחו המקצועי של הצוות באמצעות הדרכות, ימי למידה ותהליכי משוב שוטפים. מהלכים אלה תרמו לטיוב המענים ולשיפור חוויית השירות של הפונים.

10.2 נתונים לשנת 2025

בשנת 2025 נפתחו בנציבות 8,896 פניות, לעומת 7,690 בשנת 2024 – עלייה של כ-15.7%. מתוך הפניות שנפתחו בשנת 2025 נסגרו 8,061 פניות, שהן כ-90.6% מכלל הפניות שנפתחו באותה שנה.

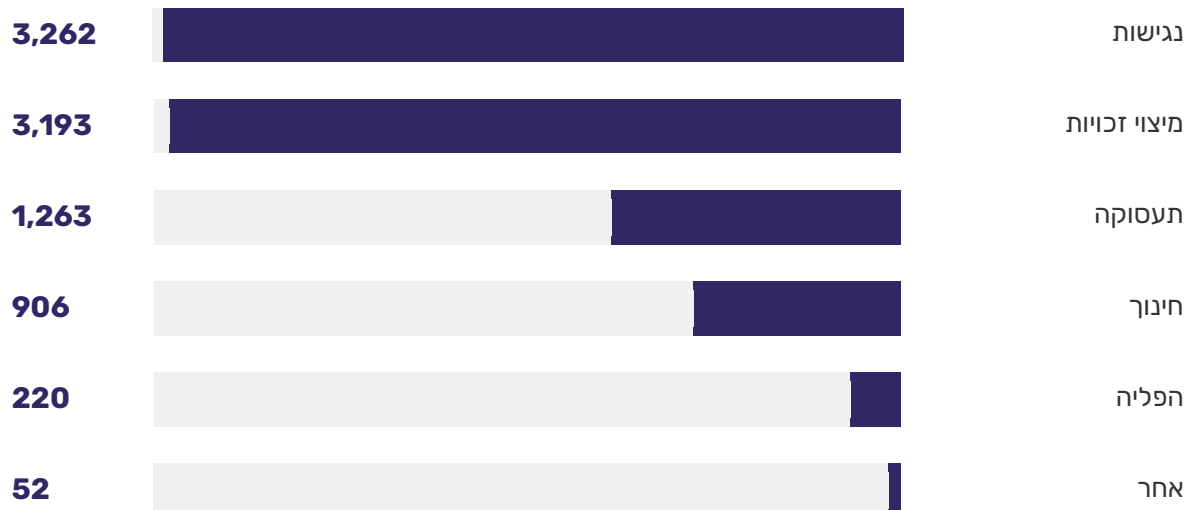
מספר פניות ציבור לפי שנים

גידול של כ-48% במספר הפניות בין 2020 ל-2025. 90.6% מהפניות שהתקבלו בשנת 2025 נסגרו במהלך השנה.

בין השנים 2020 ל-2025 גדל מספר הפניות לנציבות בכ-48%. חרף העלייה המתמשכת בהיקף הפניות, התקצר משך הטיפול הממוצע מ-39 ימים בשנת 2024 ל-25 ימים בשנת 2025 – קיצור של כ-36%. נתונים אלה משקפים שיפור ניכר ביעילות הטיפול בפניות, לצד התמודדות עם גידול מתמשך בהיקף הפעילות.

פילוח פניות לפי נושאים

פרק 11: מחלקת תקשורת, הסברה, הדרכה וניו-מדיה

11.1 אודות המחלקה

המחלקה מובילה את מערך התקשורת, ההסברה, ההדרכה והניו-מדיה של הנציבות. היא פועלת לקידום שינוי עמדות בחברה הישראלית כלפי אנשים עם מוגבלות ולהגברת המודעות לזכויותיהם. המחלקה מנגישה לציבור הרחב ולקהלי יעד שונים מידע על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, על החובות החלות על נותני שירות ועל גופים ציבוריים ופרטיים ועל תפקידיה וסמכויותיה של הנציבות. פעילות המחלקה מתקיימת באמצעות תקשורת יזומה, נוכחות שוטפת ברשתות החברתיות, קמפיינים, כנסים ופעילות הסברה והדרכה.

לצד פעילותה התקשורתית, מפעילה המחלקה מערך מגוון של הדרכות והכשרות, הכולל הכשרות למורשי נגישות ולרכזי נגישות; הרצאות לאנשי מקצוע, ובהם משפטנים; הדרכות לעסקים ולגופים ציבוריים בדבר החובות החלות עליהם; והדרכות לאנשים עם מוגבלות ולבני משפחותיהם בנושאי מיצוי זכויות. המחלקה מובילה גם פעילות הסברה המותאמת לקבוצות אוכלוסייה שונות, ובהן החברה הערבית והחברה החרדית.

בשנת 2025 התאימה המחלקה את מסריה ואת פעילותה לאתגרי התקופה, תוך מתן דגש לקידום השמירה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בשגרה ובשעת חירום.

11.2 פעילות תקשורתית - פרסומים בתקשורת

במהלך שנת 2025 פעלה הנציבות לקידום חשיפה תקשורתית במגוון נושאים, ובהם הפליה, אכיפה מנהלית, תיקוני חקיקה וייצוג הולם. פעילות זו כללה, בין היתר, הפצת הודעות לתקשורת, מתן ראיונות ומסירת תגובות לכלי התקשורת. להלן פילוח הפרסומים לפי סוג אמצעי התקשורת:

11.3 פעילות ברשתות החברתיות ובניו-מדיה בשנת 2025

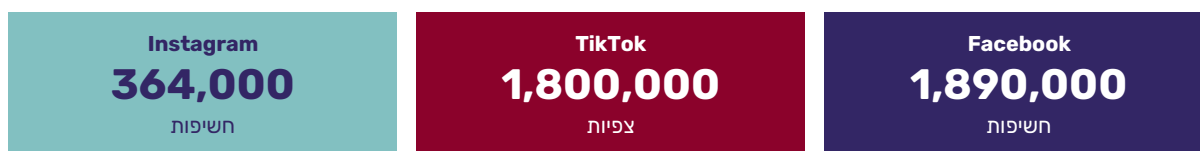
במהלך שנת 2025 פרסמה המחלקה כ-400 פרסומים בשש פלטפורמות דיגיטליות. הפרסומים עסקו במגוון נושאים הנוגעים לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובהם פטור מהמתנה בתור ומתשלום עבור מלווה, חניות נכים, כלבי סיוע, נגישות בפעילויות פנאי, זכויות במערכת החינוך ובהשכלה הגבוהה, נגישות בתחבורה הציבורית וכן מידע והנחיות לשעת חירום.

פרסומים ברשתות החברתיות בשנת 2025 לפי פלטפורמות:

במהלך שנת 2025 גדל מספר העוקבים אחר חשבונות הנציבות ברשתות החברתיות, ובמקביל נרשמה עלייה בהיקף המעורבות של המשתמשים בתכנים שפורסמו.

נתוני חשיפה ברשתות חברתיות:

קמפיין תקשורתי

לרגל היום הבינלאומי לזכויות אנשים עם מוגבלות, שצוין ב-3 בדצמבר 2025, הובילה הנציבות במהלך חודש דצמבר קמפיין להעלאת המודעות למוגבלויות שקופות במרחב הציבורי. הקמפיין הופץ בפייסבוק, באינסטגרם ובטיקטוק, וכן באמצעות פלטפורמת פרסום התוכן "טאבולה", באתרי תוכן שונים.

תכני הקמפיין זכו ליותר מ-3.17 מיליון צפיות, וכ-417 אלף משתמשים ייחודיים נחשפו אליהם. נוסף על כך, נרשמו אלפי אינטראקציות, ובהן סימוני "אהבתי", הקלקות ושיתופים. הקמפיין עורר עניין ציבורי וזכה לחשיפה נוספת בעקבות שיתופו בידי משרדי ממשלה, גופים ציבוריים, ארגונים ועמותות.

שלושת הפוסטים המובילים בשנת 2025

כלבי סיוע - במהלך יולי 2025 פרסמה הנציבות תכנים שנועדו להעלות את המודעות לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות הנעזרים בכלבי סיוע במרחב הציבורי. שני סרטונים שהופקו ופורסמו במסגרת פעילות זו זכו לחשיפה גבוהה במיוחד.

הסרטון הראשון זכה ל-249,785 צפיות; 217,346 משתמשים ייחודיים נחשפו אליו והוא שותף 123 פעמים. לצפייה בסרטון לחצו [כאן](#).

הסרטון השני זכה ל-246,090 צפיות; 208,666 משתמשים ייחודיים נחשפו אליו והוא שותף 1,103 פעמים. לצפייה בסרטון לחצו [כאן](#).

פטור מתור – במהלך אפריל 2025 פרסמה הנציבות תכנים בנושא הזכות לפטור מהמתנה בתור, ובהם סרטון במתכונת של שאלות ותשובות. הסרטון זכה ל-104,523 צפיות; 70,709 משתמשים ייחודיים נחשפו אליו והוא שותף 29 פעמים. לצפייה בסרטון לחצו [כאן](#).

11.4 פעילות הדרכה, הכשרה וכנסים

במהלך שנת 2025 קיימה המחלקה 108 פעילויות הדרכה לקהלי יעד מגוונים, ובהן כנסים, הרצאות, הצגות, הדרכות, קורסים וימי עיון. פעילויות אלה נועדו להעמיק את הידע המקצועי ולהטמיע את עקרונות שוויון הזכויות והנגישות ואת הוראות הדין הרלוונטיות.

נושאי ההדרכה המרכזיים היו חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והתקנות שהותקנו מכוחו; תפקידי הנציבות וסמכויותיה; זכויות בתחום התעסוקה; כלבי סיוע; אכיפה מנהלית; זכויותיהם של ילדים ושל הורים במערכת החינוך; ממשקי העבודה של מורשי נגישות וסוגיות אתיות בעבודתם; עדכוני חקיקה; תקנות הנגישות בתחום מבנים, תשתיות וסביבה (מתו"ס); תקנות נגישות השירות; תקנות נגישות אינטרנט; ונושאים נוספים.

כנס היום הבינלאומי לזכויות אנשים עם מוגבלות ב-4.12.2025 בנושא מוגבלויות שקופות

בכנס השתתפו כ-450 איש, ובהם נציגי משרדי ממשלה, ארגונים ומעסיקים וכן משתתפים מקרב הציבור הרחב. הכנס התמקד במוגבלויות שקופות – מוגבלויות שאינן ניכרות לעין, ובהן, בין היתר, מוגבלויות על רקע נפשי, כאב כרוני, מחלות כרוניות ולקויות למידה. ההרצאות והדיונים עסקו בהיבטים המשפטיים, החברתיים והתעסוקתיים של מוגבלויות אלה, וכללו שיתוף בחוויות אישיות ודיון בשימוש בכלבי סיוע, באתגרים הנובעים מכך שהמוגבלות אינה נראית לעין ובהתאמות בתחום התעסוקה.

פעולות הדרכה לשנת 2025

סוג ההדרכה	סה"כ מופעים	סה"כ משתתפים	פירוט התוכן
קורסי הכשרה	2	49	רכזי נגישות במשרדי ממשלה וברשויות מקומיות
מפגשי פורום לאנשי מקצוע	6	900	ייעודי למורשי נגישות ולרכזי נגישות
הרצאות	70	1,000	נושאי ההרצאות: תפקידי הנציבות וחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות; נגישות; זכויות בתעסוקה, בחינוך ובהשכלה גבוהה; כלבי סיוע; אכיפה.
כנסים והשתלמויות ביוזמת הנציבות	7	1,500	אכיפה מנהלית, זכויות הורים, מאגר מידע בחירום ועוד
הפקת סרטוני הדרכה	4		נגישות בשפה הערבית
הצגות	15	2,070	עבור ילדים בחברה החרדית
פרסומים מקצועיים	4		נושאי הפרסומים: נגישות פעילויות פנאי, הנגשת המרחב הציבורי לאנשים עם טראומה נפשית, כלבי סיוע, נגישות בשירותי בריאות
סה"כ	108	5,519	

פילוח לפי קהלי יעד:

הדרכות למורשי נגישות – במסגרת קורסי ההכשרה למורשי נגישות באוניברסיטת אריאל, במכון מגיד ובמרכז החרדי להכשרה מקצועית הועברו הרצאות בנושאי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תפקידי הנציבות וסמכויותיה, אכיפה מנהלית, פטורים בתחום הנגישות ואתיקה מקצועית. נוסף על כך, התקיימו מפגשים של פורום מורשי נגישות, שעסקו בהתאמות פרטניות במערכת החינוך, בכלבי סיוע, בסוגיות נגישות שונות, בבינה מלאכותית בשירות אנשים עם מוגבלות ובנושאים נוספים.

הדרכות לרכזי נגישות – התקיים קורס להכשרת רכזי נגישות במשרדי הממשלה, בהשתתפות 24 רכזים ממשרדי ממשלה ומיחידות סמך. הקורס כלל תשעה מפגשים ועסק בהוראות הדין בתחום הנגישות, בסוגי מוגבלות ובהתאמות הנדרשות, בתפקידיו של רכז הנגישות וכן בממשקי העבודה ובכלים המקצועיים העומדים לרשותו. נוסף על כך, התקיים בשיתוף מרכז השלטון המקומי קורס להכשרת רכזי נגישות ברשויות המקומיות, שבו השתתפו 25 רכזים. הרצאות נוספות הועברו בפורומים מקצועיים של רכזי נגישות ברשויות המקומיות, במוסדות אקדמיים ובמסגרות במערכת הבריאות.

הדרכות למשפטים – הועברו הרצאות לסטודנטים המשתתפים בקליניקות לזכויות אנשים עם מוגבלות באוניברסיטת בראילין ובאוניברסיטה העברית בירושלים. ההרצאות עסקו באמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות ובזכויותיהם של ילדים עם מוגבלות. כמו כן, הועברו הדרכות למשפטים בשירות הציבורי, בשלטון המקומי ובמגזר הפרטי בנושאי חקיקה, פסיקה וזכויות בתחום התעסוקה.

הדרכות לאנשי מקצוע ברשויות המקומיות ובמשרדי הממשלה – הועברו הדרכות בנושא נגישות למנהלי אירועים ולמפעילי קייטנות; נערכה השתלמות לגורמים ברשויות המקומיות בנושא יישום תקנות מאגר המידע לסיוע לאנשים עם מוגבלות בשעת חירום; הועברה הדרכה לווטרינרים בנושא כלבי סיוע; התקיים, בשיתוף משרד החינוך, כנס לעובדי מערכת החינוך בנושא זכויותיהם של בני נוער עם מוגבלות בתקופת המעבר לבגרות; והועברו הרצאות למנהלי מסגרות רווחה בנושא זכויות בתחום התעסוקה.

הדרכות לאנשים עם מוגבלות ולבני משפחותיהם – הועברו הדרכות להנהגת ההורים הארצית ולהורים לילדים עם מוגבלות בנושא זכויותיהם של ילדים עם מוגבלות ובנושא ועדות זכאות ואפיון, הקובעות את זכאותם של תלמידים עם מוגבלות לשירותי חינוך מיוחדים. כמו כן, הועברה הדרכה למשפחות בתחום בריאות הנפש, וכן הרצאה בנושא זכויות בתעסוקה בעמותת "מגדל אור", הפועלת לשיקום ולקידום של אנשים עם עיוורון או לקויות ראייה.

הדרכות לגופים החייבים בנגישות ובייצוג הולם – בשיתוף הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים הועברו לעסקים קטנים הדרכות בנושא חובות הנגישות החלות עליהם. לממוני גיוון תעסוקתי הועברו הדרכות בנושא חובת הייצוג ההולם ובנושא הכנת תוכנית שנתית לקידום העמידה ביעד הייצוג ההולם, שאותה נדרש להכין מעסיק ציבורי גדול שלא עמד ביעד במלואו. נוסף על כך, הועברו לחברות ממשלתיות הדרכות בנושא חובת הייצוג ההולם.

פעילות בחברה החרדית - במסגרת מיזם משותף עם הסופרת והיוצרת מנוחה פוקס הופקה הצגת ילדים בנושא שילובם של ילדים עם מוגבלות. ההצגה הועלתה ב־15 מוקדים ברחבי הארץ, ובהם חיפה, חצור הגלילית, אופקים, גדרה, ירושלים, עמנואל, רכסים, באר שבע, צפת, בני ברק, רחובות וראש העין.

פעילות בחברה הערבית - ארבעה סרטוני הסברה בנושא דרישות הנגישות החלות על עסקים קטנים תורגמו לערבית והופצו.

11.5 פעולות הסברה יזומות ושיתופי פעולה

פעילות בשיתוף מועצת התלמידים והנוער הארצית - במסגרת שיתוף הפעולה של הנציבות עם מועצת התלמידים והנוער הארצית הופקו סרטוני הסברה שעסקו בשאלות נפוצות על אוטיזם ובזכויותיהם של בני נוער עם מוגבלות.

שיתופי פעולה עם ארגונים הפועלים למען אנשים עם עיוורון או לקויות ראייה - הנציבות שיתפה פעולה עם הארגונים "מגדל אור", "אופק לילדינו", "המרכז הישראלי לכלבי נחייה לעיוורים", "בית התרבות לעיוור - באר שבע", "בית חינוך עיוורים" ו"עיניים מנחות לעיוור בישראל". במסגרת שיתופי פעולה אלה העבירו נציגות הנציבות הרצאות לקהלי הארגונים בנושא קידום האסדרה של תחום כלבי הסיוע וההבדלים בין כלבי נחייה לבין סוגים אחרים של כלבי סיוע. כלבי נחייה מסייעים לאנשים עם עיוורון בהתמצאות ובניידות, ואילו סוגים אחרים של כלבי סיוע מסייעים לאנשים עם סוגי מוגבלות שונים בביצוע מגוון משימות בחיי היומיום.

דרכי פנייה לנציבות

ראש היחידה: מר דן רשל, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

כתובת: רח' ירמיהו 37-39, מגדלי הבירה, קומה 9, ירושלים.

כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 34255, סניף שטנר, מיקוד 9134100, ירושלים.

מוקד הנציבות: טלפון *6763, המענה ניתן בימים ראשון עד חמישי בין השעות 08:00 ל-16:00.

טופס פנייה מקוון: <https://govforms.gov.il/mw/forms/PublicQueries@justice.gov.il>

פקס: 02-646-2881

כתובת דוא"ל: pniotnez@justice.gov.il